

**ANALIZĂ PRIVIND MECANISMUL DE COOPERARE ȘI
VERIFICARE**

**INSTITUIREA, IMPLEMENTAREA, PERSPECTIVELE ȘI
DIRECȚIILE DE ACȚIUNE PROPUSE**

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
19 MARTIE 2013**

Cuprins

<i>I. Mecanismul de cooperare și verificare</i>	4
<i>Instituirea, implementarea, perspectivele și direcțiile de acțiune propuse</i>	4
<i>II Condiționalitățile MCV</i>	13
1. Condiționalitatea 1	13
1.1. Codurile	14
1.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările privind noile coduri:	14
1.1.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la coduri	17
1.2. Reforma sistemului judiciar	24
1.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	24
1.2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind reforma sistemului judiciar	28
1.3. Unificarea jurisprudenței. Consecvența și transparența actului de justiție:	31
1.3.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	31
1.3.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind unificarea jurisprudenței. Consecvența și transparența actului de justiție.....	33
1.4. Răspunderea:	36
1.4.1. Tabel cuprinzând condiționalitățile și recomandările	36
1.4.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la răspundere	39
2. Condiționalitatea 2:	41
2.1. Tabel cuprinzând Condiționalitatea 2 și recomandările Comisiei Europene	42
2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind condiționalitatea 2	46
3. Condiționalitatea 3:	48
3.1. Imunitatea membrilor Parlamentului. Demisia în caz de conflict de interese și incompatibilități:	49
3.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	49
3.1.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la imunitatea membrilor Parlamentului.	51
3.2. Eficacitatea acțiunii judiciare în domeniul combaterii corupției la nivel înalt:	54
3.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	54
3.2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la eficacitatea acțiunii judiciare în domeniul combaterii corupției la nivel înalt:	58
3.3. Stabilitatea cadrului legal și instituțional anticorupție	64
3.3.1. Tabel cuprinzând recomandarea și condiționalitățile.....	64
3.3.2. Stadiul îndeplinirii condiționalităților referitoare la stabilitatea cadrului legal și instituțional anticorupție.....	66
3.4. Menținerea, sub noile conduceri, a rezultatelor obținute de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv de Direcția Națională Anticorupție	68
3.4.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	68

3.4.2 Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la menținerea, sub noile conduceri, a rezultatelor obținute de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv de Direcția Națională Anticorupție:	69
4. Condiționalitatea 4:.....	70
4.1. Consolidarea politicii generale anticorupție. Strategii anticorupție.	71
4.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitățile și recomandările	71
4.1.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la consolidarea politicii generale anticorupție. Strategii anticorupție.	74
4.2. Recuperarea produselor infracțiunilor:.....	78
4.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	78
4.2.2. Stadiul recomandărilor privind recuperarea produselor infracțiunilor.....	79
4.3. Spălarea banilor:.....	81
4.3.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	81
4.3.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la spălarea banilor	82
4.4. Fraude cu fonduri UE:.....	83
4.4.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	83
4.4.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la fraude cu fonduri UE.....	84
4.5. Achiziții publice:	85
4.5.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările.....	85
4.5.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la achizițiile publice	87

I. Mecanismul de cooperare și verificare

Instituirea, implementarea, perspectivele și direcțiile de acțiune propuse

1. Instituirea M.C.V.

Mecanismul de Cooperare și Verificare a fost instituit prin Decizia Comisiei Europene nr. 928/2006 din 13 decembrie 2006¹ (numită în continuare Decizia). Motivul instituirii acestui mecanism este inserat în considerentul 6 al Deciziei: „*Chestiunile nerezolvate în ceea ce privește responsabilizarea și eficiența sistemului judiciar și ale organelor de aplicare a legii justifică instituirea unui mecanism de cooperare și de verificare a progreselor realizate de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.*” . Cele patru condiționalități configurate în anexa ce însoțește această Decizie sunt următoarele:

- 1. Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală.*
- 2. Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.*
- 3. Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.*
- 4. Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.*

2. Amendarea ori constatarea epuizării efectelor Deciziei

Conform considerentului (9), teza I din preambulul Deciziei, „*Prezenta decizie ar trebui modificată în cazul în care evaluarea Comisiei arată că este necesară modificarea obiectivelor de referință. Prezenta decizie va fi abrogată atunci când au fost atinse satisfăcător toate obiectivele de referință*”².

În funcție de statuarea asupra nivelului satisfăcător de realizare a condiționalităților, considerentul (9), teza I din preambulul Deciziei impune două soluții: amendarea obiectivelor prin ajustarea lor (reevaluare) sau constatarea realizării efectelor ei, prin abrogare. Ambele soluții, însă, depind de unitatea de măsură folosită de Comisie în

¹ Publicată în JOUE, nr. L 354 din 14.12.2006

² „The present Decision should be repealed when all the benchmarks have been **satisfactorily** fulfilled”

aprecierea „nivelului satisfăcător” de realizare a obiectivelor specifice, sintagmă ea însăși nedefinită în conținutul Deciziei.

Cvasi-totalitatea obiectivelor privesc sistemul judiciar în structura elementelor sale componente și nu există standarde europene în privința sistemului judiciar ori a funcționării parchetelor și, cu atât mai puțin, în ceea ce privește consiliile judiciare, entități supuse verificării prin Decizie.

Diversitatea sistemelor judiciare împiedică comensurarea nivelului „satisfăcător” de realizare a condiționalităților impuse statului român, cu atât mai mult cu cât nu este stabilit un standard comun al statelor membre, ca instrument de lucru, în raport cu care Comisia Europeană să analizeze îndeplinirea condiționalităților.

Nivelul de protecție a valorilor europene care privesc sistemele judiciare poate fi comensurat prin perspectiva jurisprudenței CEDO, din a cărei analiză rezultă că problemele cu care se confruntă sistemul judiciar român monitorizat sunt cvasi-identice cu cele ale statelor membre UE, care nu sunt supuse niciunei monitorizări privitoare la durata nerezonabilă a procedurilor cauzată de: numărul redus de judecători care restricționează numărul de ședințe de judecată ce pot fi programate³; creșterea volumului de muncă consecință a creșterii numărului de dosare⁴; criza economică care stimulează procesivitatea⁵; aglomerarea cronică a instanțelor⁶.

Translația de la aspectele tehnice la cele politice pe parcursul monitorizării îngreunează și mai mult operațiunea de evaluare a realizării obiectivelor deoarece condiționalităților inițial tehnice, circumscrise exclusiv sistemului judiciar, li s-au adăugat aspecte de ordin politic. În aceste condiții, este necesară separarea elementelor tehnice de cele politice, mai ales că obiectivelor inițiale vizând sistemul judiciar nu li se pot adăuga condiționalități politice de context, dată fiind separarea constituțională a domeniului juridic de cel politic.

Prin urmare, Decizia nu conține un termen limită de funcționare a acestui mecanism și nici nu definește standardul prevăzut pentru atingerea obiectivelor de referință cuprins în Decizie (versiunea în limba engleză⁷) – satisfăcător.

³ Hotărârea CEDO în cauza SOMJEE c. Marii Britanii

[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["SOMJEE"\],"documentcollectionid":\["COMMITTEE","DECISIONS","COMMUNICATEDCASES","CLIN","ADVISORYOPINIONS","REPORTS","RESOLUTIONS"\],"itemid":\["001-60681"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)

⁴ Hotărârea CEDO în cauza UNION ALIMENTARIA SANDERS c. Spaniei

[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["11681/85"\],"documentcollectionid":\["COMMITTEE","DECISIONS","COMMUNICATEDCASES","CLIN","ADVISORYOPINIONS","REPORTS","RESOLUTIONS"\],"itemid Hotărârea CEDO în cauza Quiles Gonzalez c. Spania":\["001-62175"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"itemid":\["001-66292"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)

⁵ Hotărârea CEDO în cauza Buchholz c. Germaniei

[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["BUCHHOLZ c. ALLEMAGNE"\],"documentcollectionid":\["COMMITTEE","DECISIONS","COMMUNICATEDCASES","CLIN","ADVISORYOPINIONS","REPORTS","RESOLUTIONS"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)

⁶ Hotărârea CEDO în cauza Lenaerts c. Belgiei

[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["LENAERTS c. BELGIQUE"\],"documentcollectionid":\["COMMITTEE","DECISIONS","COMMUNICATEDCASES","CLIN","ADVISORYOPINIONS","REPORTS","RESOLUTIONS"\],"itemid":\["001-66236"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)

⁷ Publicată în JOUE, nr. L 354 din 14.12.2006

3. Lipsa unei metodologii de lucru

Decizia nu conține o metodologie de lucru nici în ceea ce privește partea de cooperare nici în cea de monitorizare, singurele mențiuni concrete fiind cele referitoare la periodicitatea rapoartelor:

- i. Art. 1 – *„În fiecare an, până la 31 martie cel târziu, iar în primul an la 31 martie 2007, România prezintă Comisiei un raport privind progresele realizate în vederea atingerii fiecăruia dintre obiectivele de referință enumerate în anexă.”*
- ii. Art. 3 – *„Comisia va transmite, pentru prima dată în iunie 2007, Parlamentului European și Consiliului propriile comentarii și concluzii privind raportul prezentat de România.*
- iii. Art. 2, paragraful 2 - *Comisia va prezenta din nou un raport în funcție de evoluția situației și cel puțin o dată la fiecare șase luni.”*

Lipsa unei metodologii agreeate de cele două părți implicate (Comisia Europeană, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte) a generat riscul operării cu unități de măsură diferite și, evident, lipsa de comparabilitate a rezultatelor obținute. Nu există un standard, un numitor comun, agreeat de către cele două părți, în funcție de care să se poată măsura stadiul concret al îndeplinirii condiționalităților inițiale și al recomandărilor subsecvente. Aceasta generează o monitorizare continuă, nedeterminată în timp, condiționalitățile inițiale fiind augmentate prin intermediul recomandărilor ulterioare extinse la noi și noi evoluții și situații de fapt. Practic, verificarea este completă și generală și include elemente politice ori de altă natură neaparținătoare sistemului judiciar, dincolo și peste condiționalitățile inițiale.

Mecanismul a funcționat exclusiv prin verificare, iar noile obiective au fost fixate și adăugate unilateral, în absența unei cooperări reale și efective. Practic, fiecare raport a fixat pur potestativ cadrul de referință, prin intermediul rapoartelor anuale, fără a exista o determinare comună *ex ante* a acestuia. În absența unei concomitențe temporale a obiectivelor de urmărit, fiecare raport a adăugat *post factum* elemente noi, generând dificultatea realizării lor, din cauza imposibilității de anticipare a acestora și a caracterului lor nou și imprevizibil. În realitate, autoritățile competente au urmărit realizarea obiectivelor inserate în fiecare raport, proces care, fără o anticipare comună stabilită criterial, a generat doar verificarea condiționalităților și a recomandărilor inserate anual în rapoarte, implicând realizarea lor reactivă și nu pro-activă, cum ar fi presupus componenta de cooperare a mecanismului.

4. Lipsa de stabilitate a condiționalităților

Decizia Comisiei Europene de stabilire a MCV, care nu conține niciun fel de referire la pașii/măsurile care trebuie parcurși, în concret, pentru atingerea celor 4 obiective specifice, a fost completată prin intermediul primului Raport din anul 2007 privind măsurile de acompaniere, în cuprinsul căruia apar astfel de măsuri, sub forma unor recomandări, pentru fiecare obiectiv specific în parte⁸.

Presupunând că acesta ar fi un început de sistem de referință, cel puțin în ceea ce privește zonele în care trebuie intervenit pentru a se ajunge la îndeplinirea condiționalităților, sistemul de recomandări a suferit modificări pe parcursul perioadei de monitorizare, din anul 2007 până în prezent, condiționalităților inițiale adăugându-li-se noi domenii și arii de acțiune.

⁸ Fiecare condiționalitate este analizată în cuprinsul materialului, atât sub forma unor tabele sintetice, cât și sub aspectul stadiului de îndeplinire a recomandărilor

4.1 Primul obiectiv specific

Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală

a) Noile coduri de procedură civilă și penală

Primului obiectiv specific i s-au adus adăugiri prin fiecare raport al CE. Astfel, referitor la coduri, condiționalitatea inițială le avea în vedere doar pe cele procedurale. Începând cu Raportul din anul 2007 s-au adăugat noi domenii de monitorizare: „*raportare și monitorizare a progresului realizat în ceea ce privește adoptarea noilor coduri, inclusiv consultări adecvate și efectele adoptării codurilor asupra sistemului judiciar*” (Raportul CE din iulie 2007) și „*consolidarea noului cod penal*” (Raportul CE din iulie 2007). Mai mult, chiar recomandările privind aceasta măsură au suferit modificări, ajungându-se, de exemplu, la invocarea „*noului cod civil*” (Raportul CE din iulie 2011), la adoptarea „*unui plan cuprinzător de punere în aplicare a celorlalte trei coduri*” (Raportul CE din iulie 2011) sau la „*realizarea reformei structurale și procedurale*” (Raportul CE din iulie 2012). Raportul din iulie 2012 face referire la „*crearea unui grup de monitorizare a reformei judiciare, din care să facă parte reprezentanți ai tuturor puterilor în stat, ai asociațiilor profesionale și ai societății civile*”. În consecință, supuse monitorizării nu au fost doar codurile procedurale (civil și penal), ci și codurile de drept material (civil și penal), precum și întreg sistemul judiciar. Aceasta înseamnă că ultima recomandare adaugă condiționalității inserate în Decizie, monitorizarea reformei sistemului judiciar, prin intermediul grupului sugerat în Raportul din iulie 2012, însemnând, de fapt, o verificare completă a sistemului judiciar, în afara limitelor condiționalității inițiale, circumscrisă codurilor de procedură civilă și penală. Aceasta semnifică, practic, reluarea completă a mecanismului în toată amploarea reformei sistemului judiciar, fără a ține cont de perioada de timp deja scursă și de progresele deja realizate.

b) Reforma sistemului judiciar

Cerințele referitoare la reforma sistemului judiciar sunt într-o permanentă mișcare. Astfel, aspectelor legate de personal și volumul de muncă al magistraților și personalului auxiliar li s-au adăugat recomandări referitoare la stabilirea de „*indicatori de performanță pentru sistemul judiciar*” (Raportul CE din iulie 2007), *transferarea de sarcini administrative către personalul auxiliar* (Raportul CE din iulie 2009). În anul 2010, Comisia recomandă *elaborarea unei analize independente a performanței sistemului judiciar și operarea modificărilor structurale*. Precizăm că numai această singură recomandare ar putea determina prelungirea *sine die* a MCV, având în vedere că Raportul Băncii Mondiale, ce a fost recent finalizat⁹, cuprinde recomandări pe termen scurt, mediu și lung. Mai mult, în anul 2012, Comisia recomandă *crearea unui grup de monitorizare a reformei sistemului judiciar, din care să facă parte și reprezentanți ai societății civile*.

⁹ Raportul „Analiza funcțională a sectorului Justiției din România”, finalizat la 13 martie 2013 a fost elaborat de către Banca Mondială, în cadrul unui proiect finanțat din fonduri structurale.

c) Unificarea jurisprudenței.

Nu a existat o condiționalitate în aceasta materie. Rapoartele din anii 2007 și 2008 nu au conținut recomandări punctuale referitoare la acest aspect. Raportul din anul 2008 conținea o recomandare generală cu privire la *aplicarea consecventă și uniformă a legii*. În schimb rapoartele din anul 2009 până în prezent fac recomandări cu privire la acest subiect: „ *să consolideze rolul ÎCCJ în unificarea jurisprudenței (...)*” (Raport CE iulie 2009), „*reducerea competenței ÎCCJ de a judeca în primă instanță și limitarea judecării în recurs la chestiunile de drept*” (Raport CE iulie 2010), „*finalizarea publicării electronice a întregii jurisprudențe*” (Raport iulie 2011), „ *dezvoltarea unei abordări globale care să instituie măsurile și practicile necesare pentru accelerarea unificării judiciare*” (Raport CE iulie 2012). Mai mult, în Raportul din anul 2012, Comisia recomandă „*înscrierea unificării juridice pe lista priorităților de management a președinților instanțelor și considerarea consecvenței drept un element important în cadrul sistemului de evaluare și de promovare a judecătorilor*”.

Având în vedere această fluctuație a conținutului recomandării, este evident că și responsabilitatea implementării a fost transferată de la o instituție la alta. Astfel, dacă, referitor la recomandarea generală din anul 2008, responsabilitatea aparținea CSM, începând din anul 2009, accentul s-a translat pe rolul ÎCCJ de unificare a jurisprudenței, din perspectiva degrevării acestei instanțe. În raportul din anul 2011, accentul se transferă din nou, responsabilitatea devenind eminentă tehnică, în afara Consiliului Superior al Magistraturii ori a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar publicarea jurisprudenței a devenit o operațiune automată, de anonimizare și plasare pe un *website* a tuturor hotărârilor judecătorești.

Cu privire la acest ultim aspect, precizăm că efortul financiar necesar publicării întregii jurisprudențe este de aproximativ 2.000.000 euro, fără a mai lua în discuție caracterul unificator al acestei măsuri, în condițiile în care nu toate hotărârile sunt relevante sub aspectul plusului de cunoștințe sau al raționamentului juridic. Mai mult, având în vedere că în România sunt pronunțate aproximativ 2.000.000 hotărâri/an, în condițiile în care hotărârile repetitive pot ajunge la nivelul sutelor de același tip, fără a prezenta relevanță juridică, operațiunea de publicare tinde a se constitui într-o arhivă electronică și nu într-un instrument util unificării. Rămâne de analizat legătura dintre evaluarea și promovarea judecătorilor, pe de o parte și unificarea jurisprudenței, pe de altă parte, în condițiile în care doar recursul în interesul legii și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ca instrumente juridice de unificare, sunt obligatorii pentru judecători. Pe de altă parte, după 5 ani (Raportul din 2012) se instituie, de fapt, o condiționalitate generală care obligă la o abordare globală sub aspectul structurilor, procedurilor și practicilor de unificare, însemnând, în esență, că în anul 2012 s-a instituit în mod suplimentar această condiționalitate.

d) Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor

Cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor nu au existat recomandări punctuale decât începând cu anul 2009. Raportul din anul 2007 nu conținea decât recomandarea ca recrutarea de inspectori judiciari să se facă pe bază de criterii obiective, pentru asigurarea unei mai bune reprezentativități regionale. Recomandarea inițială, care se referea la consolidarea capacității CSM, includea și aspectele referitoare la Inspekția Judiciară, dar, explicit, recomandări referitoare la acest domeniu nu apar în rapoarte decât în iulie 2010 „*introducerea unei evaluări anuale a performanței inspecției*”

judiciare". În Raportul din anul 2011, se reclamă existența unui istoric de caz al Inspecției Judiciare, ceea ce ridică problema determinării conținutului sintagmei și, mai ales, a perioadei de timp necesare pentru a se putea dovedi „istoric de caz”, ceea ce presupune o verificare cu caracter continuu. Odată ce capacitatea și operativitatea Inspecției Judiciare au fost consolidate prin Legea 24/2012, accentul a migrat către „*stabilirea unei politici comune între CSM și Guvern pentru promovarea răspunderii și a integrității în cadrul sistemului judiciar printr-o practică și o jurisprudență ferme și convingătoare cu etape clare de punere în aplicare*” (raportul CE din iulie 2012).

e) Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient în special prin consolidarea capacității CSM

Însăși sintagma inserată în condiționalitatea nr. 1 „Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient în special prin consolidarea capacității CSM” este susceptibilă de a da naștere la confuzii. Astfel, consolidarea capacității CSM nu presupune, în mod necesar, realizarea unui proces judiciar mai transparent sau mai eficient, după cum nici garantarea transparenței actului de judecată nu intră în vreun fel în competența CSM, ci ține exclusiv de legislație. Dacă Raportul din anul 2007 recomandă CSM să rezolve și problemele legate de personal, precum și pe cele organizaționale, în anul 2008 se adaugă componenta de îmbunătățire a propriei sale răspunderi, ambele recomandări fiind formulate într-un mod extrem de vag. În Raportul din anul 2011 se adaugă și monitorizarea INM, sub aspectul îmbunătățirii standardelor de recrutare. Presupunând că elementele de constanță ale Condiționalității nr. 1 sunt fixate prin Raportul din anul 2007, modificarea lor în timp este substanțială, prin adăugirea unor noi arii de acțiune, ele însele, implicând necesitatea unor intervale de timp și constanța unor elemente, determină renașterea anuală a aceluiași probleme (de exemplu, transferul posturilor vacante), semnificând, de fapt, caracterul perpetuu al verificării.

4.2. Al doilea obiectiv specific

Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interes potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.

Al doilea obiectiv specific se referea la *înființarea unei agenții pentru integritate*. În cuprinsul raportului din anul 2011 au fost introduse recomandări ce privesc practica comisiilor de cercetare a averilor, precum și rolul ANI inclusiv în domeniul achizițiilor publice „*îmbunătățirea cooperării dintre ANI și alte autorități administrative și judiciare, în special în domeniul achizițiilor publice*. (Raportul CE iulie 2011). În anul 2012, Comisia recomandă revizuirea cadrului legal al ANI, în vederea *raționalizării controlului jurisdicțional al hotărârilor ANI* (Raportul CE din iulie 2012). Mai mult, recomandările privesc și modificări ale dispozițiilor normative privind Consiliul Național de Integritate (Raportul CE din iulie 2010). O recomandare cu caracter permanent, pentru care nu există standarde de evaluare, a fost inclusă încă din anul 2008 – „*istoric solid de cazuri și sancțiuni*”.

4.3. Al treilea obiectiv specific

„Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.”

Raportul din anul 2007 a adăugat la acest obiectiv, care privea doar activitatea operațională a instituțiilor anti-corupție și obligația, pentru România, de *„asigurare a stabilității juridice și instituționale a cadrului anticorupție, în special prin menținerea procedurilor actuale de numire și revocare a Procurorului General, a procurorului șef DNA”*¹⁰. În anul 2012, una din recomandările politice, cuprinse în raportul din luna iulie se referea tocmai la *„introducerea unui proces transparent de numire a Procurorului General și a procurorului șef al DNA; un astfel de proces transparent ar trebui să includă depunerea unor candidaturi deschise, fondate pe criterii de experiență profesională, integritate și rezultate pozitive în acțiunea anticorupție”*. Acest procedeu de schimbare radicală a recomandărilor creează instabilitate și pune sub semnul îndoielii consecvența acțiunii Comisiei, din moment ce Comisia însăși își modifică esențial propriile recomandări, cea din anul 2012 fiind contrară celei din anul 2007.

De remarcat faptul că textul obiectivului de referință avea în vedere doar activitatea de investigare a faptelor de corupție la nivel înalt (*„cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt”* – Decizia 928/2006). Prin raportul din anul 2008 se extinde aria de monitorizare și asupra *„eficienței sistemului judiciar în ceea ce privește judecarea cauzelor de corupție la nivel înalt”*, ceea ce înseamnă extensia condiționalității la întregul sistem judiciar penal.

4.4. Al patrulea obiectiv specific

Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.

Acest obiectiv specific (corupția la nivel local) a fost cel care a cunoscut cea mai mare *„expansiune”* în ultimii ani. Astfel, dacă obiectivul inițial a fost *„adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale”* (Decizia nr. 928/2006), în Rapoartele CE din anii 2011 și 2012 se regăsesc recomandări referitoare la achizițiile publice: *„elaborarea de norme pentru prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor publice și în cadrul autorităților care reglementează, verifică și adoptă decizii privind plângerile în domeniul achizițiilor publice”*, spălarea banilor: *„România ar trebui să dovedească, de asemenea, că înregistrează rezultate în ceea ce privește urmărirea în justiție a cazurilor de spălare de bani ca infracțiune de sine stătătoare”*, recuperarea produselor infracțiunii: *„dovedirea de rezultate convingătoare în recuperarea produselor infracțiunii, urmând cele mai bune practici din alte state membre ale UE și adoptând o nouă lege privind confiscarea extinsă și consolidarea practicii judiciare”*, fraude cu fonduri UE: *„dovedirea îmbunătățirii rezultatelor în ceea ce privește investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de fraudă cu fonduri UE”*.

¹⁰ „Procedura actuală de numire și de revocare” se referă la procedura prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, care nu a suferit modificări în perioada 2007-2013: numirea de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Extinzând condiționalitatea inițială, care viza prevenirea și combaterea corupției, în special în cadrul administrației locale și care trebuia atinsă la un nivel satisfăcător, la o serie de domenii suplimentare, precum achizițiile publice, spălarea banilor, recuperarea creanțelor s-a ajuns la o verificare de substanță, constantă și continuă, situată peste nivelul stabilit inițial, în domenii noi, care ele însele comportă mecanisme și standarde diferite.

5. Perspective și direcții de acțiune propuse

- A. În virtutea dimensiunii de cooperare, care ar trebui să caracterizeze întregul exercițiu, este necesar ca Guvernul României și Comisia Europeană să agreeze o metodologie concretă de lucru, fundamentată pe recomandările ce au fost deja îndeplinite, precum și pe cele care au mai rămas de îndeplinit, într-un cadru referențial comun. În baza acestui cadru referențial, Comisia Europeană poate considera anumite condiționalități sau recomandări ca fiind îndeplinite, monitorizarea urmând să continue doar în raport cu cele considerate ca nefiind îndeplinite „satisfăcător”.

Mai mult, nivelul satisfăcător al îndeplinirii obiectivelor de referință (așa cum este specificat în Decizie) nu poate fi determinat decât dacă se stabilesc standardele care trebuie să caracterizeze funcționarea instituțiilor judiciare și a celorlalte entități implicate în implementarea obiectivelor de referință.

În acest scop, ar fi foarte utilă stabilirea în comun a unei metodologii de lucru care să vizeze, în principiu, următoarele aspecte:

- a) Valorizarea complementarității componentelor de cooperare și de verificare;
- b) Asigurarea stabilității condiționalităților de urmărit (obiective fixe), astfel încât să fie exclusă permanentizarea urmăririi, prin modificarea continuă a recomandărilor;
- c) Definirea termenului „satisfăcător” prin raportare la standardul folosit;
- d) Stabilirea unor indicatori concreți și specifici de măsurare a performanțelor, care să permită evaluarea obiectivă a acestora;
- e) Includerea modalităților de culegere a datelor și informațiilor privind evaluarea progreselor realizate;
- f) Includerea unui mecanism transparent de verificare a datelor și informațiilor culese, înlăturarea oricărui monopol al surselor, precum și o bază cât mai largă și diversificată de culegere a datelor și informațiilor;
- g) Utilizarea unui limbaj clar, concis, precis și nesusceptibil de interpretări, cu excluderea considerațiilor de ordin politic;
- h) Stabilirea unor întâlniri semestriale la nivel înalt cu Comisia, în cadrul cărora să se analizeze stadiul concret de îndeplinire a obiectivelor și direcțiile prioritare de cooperare în vederea realizării lor.

B. Implementarea acestei metodologii presupune cu necesitate crearea unei dimensiuni practice a art. 1, alin. (2), teza I din Decizie, potrivit cu care în mod constant Comisia poate oferi ajutor tehnic¹¹. Aceasta înseamnă că metodologia propusă poate fi agreată și de Comisia Europeană, în baza acestui text. Pe de altă parte, schimbul de informații privind obiectivele de referință, la care textul trimite, presupune primirea și oferirea de informații de profil, adică o relație bilaterală în care Comisia oferă informații privind obiectivele de referință, și nu doar le receptează, consecință a verificării. Procedându-se în acest mod se poate ajunge la un cadru referențial comun, în vederea realizării condiționalităților, substanța textului vizând în mod particular latura de cooperare și doar subsecvent componenta de verificare. De altfel, acesta este sensul art. 1, alin. (2), teza I din Decizie, care consacră instrumente specifice de lucru în materie de cooperare, în vederea realizării condiționalităților – ajutorul tehnic oricând și prin orice mijloace și schimbul de informații.

¹¹ „Comisia poate în orice moment să ofere ajutor tehnic prin diverse mijloace sau să colecteze ori să facă schimb de informații privind obiectivele de referință”.

II Condiționalitățile MCV

1. Condiționalitatea 1

Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient, în special prin consolidarea capacității și responsabilizarea Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și monitorizarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală¹²

Condiționalitatea 1 include:

- 1.1 Codurile;
- 1.2 Reforma sistemului judiciar;
- 1.3. Unificarea jurisprudenței. Consecvența și transparența actului de justiție;
- 1.4. Răspunderea.

Recomandări specifice¹³:

- Punerea în aplicare a oricăror măsuri necesare, inclusiv a celor prevăzute în planul de acțiune corespunzător al Consiliului Superior al Magistraturii, adoptat în iunie 2006, pentru *asigurarea interpretării și aplicării consecvente a legii de către instanțele de la toate gradele de jurisdicție și în întreaga țară*, după consultări adecvate cu judecători, procurori și avocați în activitate; *monitorizarea efectelor măsurilor legislative și administrative recent adoptate*;
- Elaborarea și punerea în aplicare, la nivelul sistemului judiciar, a unei *scheme de personal raționale și realiste*, pe baza unei evaluări continue a necesităților;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui *plan de reorganizare a Ministerului Public* care să remedieze deficiențele manageriale și problemele de resurse umane existente;
- *Monitorizarea efectelor pe care modificările recent adoptate aduse Codurilor de procedură civilă și penală le au asupra sistemului judiciar*, astfel încât orice măsuri corective necesare să poată fi încorporate în noile coduri;
- *Raportarea și monitorizarea progresului realizat în ceea ce privește adoptarea noilor coduri*, inclusiv consultări adecvate și efectele adoptării codurilor asupra sistemului judiciar;
- Consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de *a-și îndeplini principalele atribuții, precum și răspunderea acestuia*. În special, *abordarea posibilelor conflicte de interes și a comportamentelor nedeontologice ale membrilor Consiliului*. Recrutarea de inspectori judiciari în conformitate cu noile criterii obiective adoptate, asigurând o mai bună reprezentativitate regională.

¹² Reglementată în Anexa la Decizia nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006.

¹³ Recomandări specifice au fost cuprinse în primul Raport de evaluare din iulie 2007.

1.1. Codurile

1.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările privind noile coduri¹⁴:

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
Raportarea și monitorizarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală	<p>„să finalizeze adoptarea noului Cod de procedură civilă, să continue procesul de adoptare a noului Cod de procedură penală și să consolideze noul Cod penal”</p> <p>Stadiu: Parțial realizată</p> <p>Realizată: - CPC a intrat în vigoare la 15 februarie 2013 - CP și legea de punere în</p>	<p>Pentru a oferi stabilitate cadrului juridic în care pot fi demarate anchetele, guvernul ar trebui să finalizeze noul Cod de procedură penală (CPP) și să facă progrese în ceea ce privește proiectul de Cod penal. Astfel, s-ar institui un cadru mai clar și mai eficace pentru activitatea penală și s-ar permite îmbunătățirea cooperării cu alte state membre. În plus, ar trebui să se renunțe la modificările controversate la ordonanța de urgență de modificare a Codului penal și a Codului de procedură penală în vigoare, introduse de către Parlament. Acestea ar restricționa grav realizarea</p>	<p>„să efectueze o evaluare amănunțită a impactului celor patru coduri asupra funcționării sistemului judiciar și asupra organizării instanțelor și parchetelor și să cuantifice mijloacele bugetare necesare punerii lor în aplicare”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>Studiul de impact; memorandumul pentru pregătirea intrării în vigoare a codurilor</p>	Au fost reiterate recomandările din iulie 2009.	<p>„adoptarea unor măsuri active care să însoțească intrarea în vigoare a Codului civil și adoptarea unui plan cuprinzător de punere în aplicare a celorlalte trei noi coduri”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>memorandumul pentru intrarea în vigoare a codurilor</p>	<p>„adoptarea și punerea în aplicare a unui plan comun și cuprinzător de asigurare a punerii în aplicare a tuturor celor patru coduri și a tuturor aspectelor relevante ale reformei structurale și ajustărilor din domeniul resurselor umane și ale investițiilor în infrastructura judiciară”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>memorandumul pentru intrarea în vigoare a codurilor</p>	<p>2007 consolidarea noului Cod Penal</p> <p>2008 Finalizare NCPP și progrese NCP Renunțare la modificarea OUG-ului de modificare a legislației penale</p> <p>2009 - consultare publică referitoare la coduri; - adoptarea unei legi de punere în aplicare a codurilor</p> <p>2011 - intrarea în vigoare a Codului Civil</p> <p>2012 - realizarea reformei structurale și procedurale</p>

¹⁴ De-a lungul timpului, acest domeniu de aplicare a fost extins în mod repetat și fără temei juridic expres atât implicit, prin analizele cuprinse în toate rapoartele periodice ale CE, cât mai ales explicit, prin intermediul recomandărilor punctuale și exprese pe care CE le-a formulat în rapoartele anuale (iulie 2009, iulie 2010, iulie 2011, iulie 2012).

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
	<p>aplicare au fost adoptate de Parlament</p> <p>În curs de realizare</p> <p>- legea de punere în aplicare a CPP și pachetul legilor de executare și probațiune sunt în dezbateră parlamentară</p>	unei anchete aprofundate.					
						„De la ultimul raport, MJ a stabilit o strategie multianuală pentru punerea în aplicare a codurilor, care cuprinde și aspecte referitoare la resurse. „ (Raportul CE, ianuarie 2013)	
			<p>„să realizeze o consultare publică cu privire la Codul de procedură civilă și la Codul de procedură penală și să le adopte cât mai curând”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>Codurile procedurale au fost adoptate de către Parlament</p>				

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
			<p>„să faciliteze intrarea rapidă în vigoare a celor patru coduri, prin adoptarea unei legi de punere în aplicare care să asigure coerența cadrului legislativ”</p> <p>Stadiu: parțial realizată</p> <p>CC și CPC au intrat deja în vigoare;</p> <p>CP și CPP sunt planificate a intra în vigoare la 1 februarie 2014;</p> <p>LPACPP este în dezbateri parlamentară</p>				

1.1.2 Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la coduri

Ce s-a realizat:

Referitor la intrarea în vigoare a noilor coduri:

- Datele de intrare în vigoare a celor trei coduri rămase în discuție au fost asumate de Guvern, prin Memorandumul „*Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri*”, aprobat în ședința din data de 26 septembrie 2012.
- Noul Cod Civil și Legea de punere în aplicare (Legea nr. 71/2011) au intrat în vigoare la 1 octombrie 2011;
- Codul de procedură civilă a intrat în vigoare la data de 15 februarie 2013, conform *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 și a Legii privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă.*
- La nivelul MJ a fost creat un grup de evaluare a impactului intrării în vigoare a Noului Cod de Procedură Civilă, în vederea îmbunătățirii anumitor aspecte de natură legislativă și de aplicare în practică a codului. Judecătorii din toată țara pot semnala la o adresa de email comună, la MJ, disponibilă doar pentru sistemul judiciar, toate problemele care apar în implementare și pot transmite propuneri, care sunt analizate în cadrul acestui grup.
- *Codul Penal va intra în vigoare la data de 1 februarie 2014 (dată prevăzută de Legea 187/2012 de punere în aplicare a Noului Cod Penal).*
- *Data intrării în vigoare a Codului de Procedură Penală și a legilor din pachetul reformei penale (Legea privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Legea privind executarea pedepselor, măsurilor educative și a altor măsuri dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, neprivative de libertate și Legea privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune), agreată de Guvern și cuprinsă în proiectele acestor legi este tot 1 februarie 2014.*
- Proiectul de lege privind punerea în aplicare a Noului Cod de Procedură Penală și pachetul de legi privind executarea sancțiunilor penale se află în prezent în dezbateri parlamentară.

Referitor la măsurile luate de Guvern pentru a asigura intrarea în vigoare a codurilor:

- Pentru a asigura intrarea în vigoare, în bune condiții, a codurilor, Guvernul a luat o serie de măsuri privind resursele umane și financiare necesare sistemului judiciar. În august și septembrie 2012 (prin Ordonanța Guvernului 13/2012 și Ordonanța de Urgență a Guvernului 61/2012), au fost alocate fonduri pentru finanțarea, în vederea ocupării, a unui număr de 564 posturi vacante din sistem.

Referitor la Memorandumul „Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri”

- Memorandumul „*Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri*”, a fost aprobat de Guvern în ședința din data de 26 septembrie 2012. Acesta cuprinde o analiză completă a necesarului de resurse umane, financiare și infrastructură pentru perioada 2012-2015.

Până în prezent, Guvernul a implementat toate măsurile prevăzute în Memorandum pentru anul 2012 și este în curs de implementare a celor prevăzute pentru anul 2013:

- a fost suplimentată schema de personal a instanțelor cu 150 de posturi de judecători și 250 de posturi de grefieri, ce urmează a fi ocupate pe baza calendarului stabilit cu CSM (prin Hotărârea Guvernului 1065/2012);
- *au fost alocate fonduri suplimentare pentru achiziționarea de mobilier pentru personalul nou angajat – aproximativ 500 mii lei, dotarea cu echipamente IT – 1.799 mii lei, precum și pentru realizarea lucrărilor de reamenajare necesare pentru crearea de camere de consiliu și birouri la nivelul instanțelor - 1.257 mii lei la curțile de apel și tribunalele identificate cu perturbări semnificative în activitatea de judecată conform „Studiului privind operaționalizarea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă” aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii;*
- în anul 2012, Ministerul Justiției a obținut o derogare de la prevederile legale și alocare suplimentară de buget, fiind *autorizat să achiziționeze mobilier și echipament IT pentru personal nou angajat în sistem în anul 2012, astfel cu fondurile mai sus menționate au putut fi achiziționate :*
 - 241 computere aferente posturilor ocupate până la finalul anului 2012;
 - 245 imprimante;
 - și 25 multifuncționale.
- *au fost finanțate suplimentar, în anul 2013, prin Legea bugetului de stat nr. 5/2013, un număr de 486 de posturi și a fost acordată derogare de la prevederile art. 22 din O.U.G. nr. 34/2009, pentru ocuparea posturilor vacante de judecător, personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești și de personal de probațiune.*
- *față de limitele bugetare impuse de Ministerul Finanțelor Publice pentru bugetul pe anul 2013, au fost obținute fonduri suplimentare pentru punerea în aplicare a Noului Cod de Procedură Civilă, în sumă de 10.000.000 lei, fonduri ce vor fi repartizate către instanțele judecătorești pe măsura identificării necesităților instanțelor generate de intrarea în vigoare a NCPC, pentru: suplimentarea infrastructurii existente cu 115 săli de ședință, serviciile de prezentare, prelucrare și distribuire acte de procedură prezentate în sistem TP în plicuri, amenajări, dotări cu mobilier și infrastructură IT.*
- *pe plan legislativ, a intrat în vigoare Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă.*

Seminarii de pregătire organizate de către INM

În anul 2012 au fost organizate 110 seminarii (59 în perioada mai-septembrie și 51 seminarii în perioada octombrie-decembrie) de formare continuă în colaborare cu formarea continuă descentralizată pentru noul Cod civil, inclusiv aspecte de dreptul familiei, noul Cod de procedură civilă și noul Cod penal.

INM a organizat în perioada iunie – septembrie 2012, prima serie de 4 conferințe dedicate noului Cod de procedură civilă transmise live, organizate la sediul INM din București în următoarele perioade:

- 28-29 iunie 2012;
- 5-6 iulie 2012;

- 20-21 septembrie 2012;
- 27-28 septembrie 2012.

Demersuri de pregătire profesională întreprinse de Ministerul Justiției

Pentru a facilita pregătirea magistraților, Ministerul Justiției a întocmit o Documentare privind aplicarea în timp a legii penale în condițiile intrării în vigoare a noului cod penal, afișată pe site-ul Ministerului Justiției, documentare ce se referă la modificările dispozițiilor legale privind aplicarea în timp a legii penale, la ipotezele speciale de aplicare a legii penale mai favorabile în cursul procesului și la ipotezele speciale de aplicare a legii penale mai favorabile după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

De asemenea, Ministerul Justiției a elaborat și afișat pe site un document intitulat legea nr. 286/2009 privind Codul Penal - mențiuni și precizări - destinat informării publice. Acest document a fost transmis, în cursul lunii februarie 2013, în vederea facilitării aprofundării noilor instituții, către CSM, INM și toate instanțele și parchetele din țară. Un demers similar a fost efectuat și în legătură cu proiectele de legile de executare a pedepselor privative și neprivative de liberat.

Ce urmează:

Referitor la *intrarea în vigoare a noilor coduri*:

- La 1 februarie 2014, urmează a intra în vigoare noul Cod penal, noul Cod de procedură penală și *legile din pachetul reformei penale*.
- Urmează a fi adoptate de către Parlament, *Proiectul de lege privind punerea în aplicare a Noului Cod de Procedură Penală și pachetul de legi privind executarea sancțiunilor penale*.

Referitor la Memorandumul „*Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri*”:

Fonduri solicitate pentru anul 2013: 183.493.532 LEI

1. Resurse umane: 35.040.841 LEI

- *Ocuparea a 324 de posturi de judecător și suplimentarea schemelor cu 150 posturi;*
- *Ocuparea a 340 de posturi de personal auxiliar de specialitate și suplimentarea schemelor cu 250 posturi;*
- *Ocuparea a 86 posturi consilier de probațiune.*

2. Infrastructura fizică: 91.457.100 LEI

- *Cu suma de 9.363.600 lei se asigură contravaloarea chiriilor pentru spațiile închiriate pe o perioadă de 8 luni calendaristice (luând în considerare termenele de aplicare a procedurii de închiriere), respectiv 89 săli de ședință, 264 camere de consiliu și 497 birouri, la curțile de apel, tribunalele și judecătoriile identificate cu perturbări semnificative în activitatea de judecată conform „Studiului privind operaționalizarea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă” aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.*

- Cu suma 20.574.000 lei se asigură contravaloarea amenajării spațiilor, respectiv 26 săli de ședință, 68 camere de consiliu și 174 birouri, la curțile de apel, tribunalele și judecătoriile identificate cu perturbări semnificative în activitatea de judecată conform „Studiului privind operaționalizarea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă” aprobat de Consiliului Superior al Magistraturii.
- Cu suma de 5.184.000 lei se asigură contravaloarea chiriilor pentru spațiile închiriate pe o perioadă de 8 luni calendaristice (luând în considerare termenele de aplicare a procedurii de închiriere), respectiv 54 săli de ședință, 140 camere de consiliu și 270 birouri, la curțile de apel, tribunalele și judecătoriile neidentificate cu perturbări semnificative în activitatea de judecată conform „Studiului privind operaționalizarea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă” aprobat de Consiliului Superior al Magistraturii.
- Cu suma lei 56.335.500 se asigură contravaloarea amenajării spațiilor, respectiv 49 săli de ședință, 231 camere de consiliu și 453 birouri, la curțile de apel, tribunalele și judecătoriile neidentificate cu perturbări semnificative în activitatea de judecată conform „Studiului privind operaționalizarea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă” aprobat de Consiliului Superior al Magistraturii.
- Ca urmare a amenajărilor efectuate până la 1 februarie 2013, s-a creat cadrul de infrastructură necesar pentru desfășurarea activității normale a unui număr de 107 noi judecători, iar în trimestrul IV 2013 se va permite angajarea unui număr de 592 de judecători, din totalul necesar de 816 judecători.
- Buget: dotarea cu mobilier a *birourilor judecătorilor și a personalului auxiliar, precum și a sălilor de judecată, camerelor de consiliu*: 13.631.131 lei

3. Infrastructură IT: 4.627.400 lei

- achiziționarea a 664 computere aferente posturilor ce vor fi ocupate până la finalul anului 2013;
- achiziționarea a 494 imprimante;
- achiziționarea a 75 multifuncționale;
- infrastructură rețea, aferentă instalării noilor echipamente;
- continuarea aplicării măsurilor cuprinse în Strategiei IT a sistemului judiciar (costurile și obiectivele vor fi cuprinse în Strategie).

Fonduri alocate pentru anul 2013: 10.000.000 LEI

- au fost finanțate suplimentar, în anul 2013, prin Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr. 5/2013, un număr de 486 de posturi și a fost acordată derogare de la prevederile art. 22 din O.U.G. nr. 34/2009, pentru ocuparea posturilor vacante de judecător, personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești și de personal de probațiune.

Fondurile necesare finanțării acestor posturi vacante vor fi asigurate cu ocazia rectificărilor bugetare, în funcție de gradul de ocupare efectivă a acestora, politica bugetară fiind aceea de a nu fi imobilizate resurse financiare decât pe măsura apariției necesității de finanțare.

- față de limitele bugetare impuse de Ministerul Finanțelor Publice pentru bugetul pe anul 2013, *au fost obținute fonduri suplimentare pentru punerea în aplicare a Noului Cod de Procedură Civilă, în sumă de 10.000.000 lei, fonduri ce vor fi repartizate către*

instanțele judecătorești pe măsura identificării necesităților instanțelor generate de intrarea în vigoare a NCPC, pentru: suplimentarea infrastructurii existente cu 115 săli de ședință, serviciile de prezentare, prelucrare și distribuire acte de procedură prezentate în sistem TP în plicuri, amenajări, dotări cu mobilier și infrastructură IT.

În luna februarie a anului 2013, având în vedere constrângerile bugetare precum și prevederile Legii nr. 2 din 1 februarie 2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești care prorogă termenul pentru dezbateră fondului în camera de consiliu pentru procesele pornite începând cu data de 1 ianuarie 2016, au fost reanalizate necesitățile în domeniul investițional și a rezultat un necesar minim:

1. pentru instanțe considerate prioritare care se confruntă cu lipsa acută a spațiilor de :

- 7.338 mii lei, din care 5.265 mii lei pentru plata chiriilor și 2.403 mii lei pentru amenajări, sumă care va asigura suplimentarea infrastructurii existente cu 115 săli de ședință.

2. pentru instanțe considerate neprioritare:

- 28.917 mii lei din care 2.916 mii lei pentru plata chiriilor și 26.001 mii lei pentru amenajări, sumă care va asigura suplimentarea infrastructurii existente cu 103 săli de ședință și 723 de birouri pentru personalul nou angajat.

Analiza privind necesarul de fonduri pentru fiecare instanță în parte va fi reactualizată lunar pentru a monitoriza obiectivele îndeplinite și necesitățile suplimentare de alocări bugetare.

Măsurile prezentate fac parte din cadrul mai larg stabilit prin Memorandumul cu tema „Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri”, desfășurat pe o perioadă de trei ani, 2013-2015.

Măsuri financiare necesare implementării Memorandumului, pentru perioada 2013-2015

Potrivit calendarului din Planul de măsuri și având în vedere prevederile Legii nr. 2 din 1 februarie 2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești care prorogă termenul pentru dezbateră fondului în camera de consiliu pentru procesele pornite începând cu data de 1 ianuarie 2016, necesarul de fonduri, față de fondurile deja alocate, pentru intervalul 2013-2015 este următorul:

Nr. crt.	CATEGORIE DE CHELTUIELI	ANUL 2013	ANUL 2014	ANUL 2015	TOTAL
		Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-
1.	Cheltuieli de personal judecători și personal auxiliar	27.051.760	87.996.540	130.962.080	246.010.380
2.	Cheltuieli de personal probațiune	7.989.081	20.640.147	37.169.049	65.798.277
3.	Editarea și tipărirea ediției oficiale a NCP (8.000 de exemplare) și a NCPP (7.500 exemplare)	200.000	0	0	200.000

Nr. crt.	CATEGORIE DE CHELTUIELI	ANUL 2013	ANUL 2014	ANUL 2015	TOTAL
		Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-	Impact financiar - lei-
4.	Închiriere spații birouri și săli de ședințe	8.181.000	19.116.540	19.116.540	46.414.080
5.	Cheltuieli de întreținere spații noi	26.214.713	11.271.373	18.590.180	56.076.265
6.	Conferințe și seminarii, instruire, pregătire profesională	220.000	220.000	0	440.000
7.	Cheltuieli suplimentare cu transmiterea citațiilor și actelor de procedură	670.000	670.000	670.000	2.010.000
8.	Stagii de formare și specializare pentru consilieri de probațiune	0	503.360	0	503.360
9.	Achiziția de mobilier destinat dotării birourilor judecătorilor și a personalului auxiliar	1.366.558	948.515	787.099	3.102.173
10.	Construcții noi și extinderi	0	6.125.676	38.792.066	44.917.742
11.	Amenajare spații existente	28.404.000	17.536.500	0	45.940.500
12.	Achiziția de mobilier destinat dotării sălilor de judecată și camerelor de consiliu	12.264.573	3.773.350	6.186.077	22.224.000
13.	Adaptarea infrastructurii pentru spațiul suplimentar necesar serviciilor de probațiune	0	12.743.888	12.743.888	25.487.775
14.	Infrastructură IT, din care	4.627.400	4.583.000	3.722.500	12.932.900
	- pentru instanțe	4.627.400	3.500.000	2.918.800	11.046.200
	- pentru sistemul de probațiune	0	1.083.000	803.700	1.886.700
15.	TOTAL	117.189.085	186.128.889	268.739.478	572.057.452

Alte măsuri:

- Pentru perioada următoare, se va finaliza un *Memorandum care să cuprindă măsurile necesare punerii în aplicare a noului Cod Penal și a noului Cod de Procedură Penală la nivelul parchetelor*. Ca măsură preliminară, prin HG nr. 1177 din 4 decembrie 2012, a fost deja aprobată ocuparea unui număr de 50 de posturi vacante din cadrul Ministerului Public.
- În 2014 nu se va face o evaluare completă a impactului asupra resurselor, aceasta fiind efectuată la sfârșitul anului 2012 pentru un interval de trei ani, ci se va realiza o *reevaluare a necesităților sistemului judiciar*, pentru a se vedea impactul măsurilor deja luate asupra estimărilor cuprinse în Memorandum, atât din perspectiva resurselor umane, cât și din perspectiva degrevării instanțelor, la jumătatea perioadei de implementare a acestuia, tocmai pentru a putea fi corelat cu recomandările experților din cadrul proiectului privind *Analiza Independentă a Sistemului Judiciar*.¹⁵

Măsuri privind formarea profesională a magistraților și a personalului auxiliar referitoare la noile coduri organizate de INM

În cadrul unui proiect româno-elvețian, în 2013 vor fi organizate 2 conferințe naționale (120 participanți/conferință), 3 conferințe internaționale (60 participanți/conferință) și 107 seminarii în colaborare cu formarea descentralizată (30 participanți/seminar).

Seminariile sunt distribuite astfel:

- Noul Cod civil:15 seminarii;
- Noul Cod civil - Aspecte de dreptul familiei:15 seminarii;
- Noul Cod de procedură civila:15 seminarii;
- Noul Cod penal:31 seminarii;
- Noul Cod de procedură penală:31 seminarii.

¹⁵ Proiectul *Analiză independentă a sistemului judiciar* a fost finalizat la 13 martie 2013. Raportul a fost elaborat de experții Băncii Mondiale, în cadrul proiectului finanțat de către Comisia Europeană. Principalele constatări ale experților au fost:

- resursele alocate sistemului judiciar (umane, bugetare, tehnologia informației) sunt comparabile cu cele alocate sistemelor judiciare din Uniunea Europeană.
- cerințele de recrutare și promovare a magistraților și grefierilor sunt riguroase și obiective, iar pregătirea profesională a acestora se realizează la un nivel corespunzător.
- veniturile judecătorilor și procurorilor sunt la un nivel ridicat, comparativ cu salariile din sistemul bugetar din România; veniturile nu constituie un impediment pentru recrutarea în profesie.
- Instituțiile responsabile au întreprins demersuri consistente pentru a îmbunătăți performanța sistemului judiciar prin intermediul tehnologiei informației.

Recomandările formulate au vizat, îndeosebi:

- Managementul strategic: comunicare și colaborare în abordarea problemelor din justiție în mod coordonat de către toate instituțiile cu atribuții în materie; aplicarea managementului strategic, în scopul de a eficientiza sistemul justiției prin utilizarea optimă a resurselor disponibile (alocarea de resurse suplimentare nu este, de cele mai multe ori, cea mai bună soluție);
- Eficiența: utilizarea evaluărilor de impact a politicilor promovate în materia justiției, redistribuirea sarcinilor între magistrat și personalul specializat din instanțe (delegarea), îmbunătățirea ECRIS;
- Calitatea: aplicarea programelor anticorupție, reevaluarea rolului Inspecției Judiciare, reducerea duratei de soluționare a cauzelor de mare corupție, îmbunătățirea mecanismelor de colectare a datelor statistice, urmărirea impactului procedurii preliminare, introdusă prin noul Cod de procedură civilă;
- Accesul: promovarea mijloacelor alternative de soluționare a litigiilor, utilizarea portalului E-justice, îmbunătățirea serviciilor de consiliere.

1.2. Reforma sistemului judiciar

1.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient, în special prin consolidarea capacității CSM	<p>să rezolve problemele legate de personal și organizaționale cu care sistemul judiciar din România se confruntă în prezent și să utilizeze resursele studiilor și proiectelor pilot în vederea stabilirii unor indicatori de performanță pentru sistemul judiciar</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p>	<p>CSM trebuie să întreprindă demersuri în vederea unei mai mari transparențe și eficiențe a sistemului judiciar, precum și în vederea îmbunătățirii propriei răspunderi</p> <p>Precizare – recomandarea este extrem de generală și vagă</p>	<p>„să pună în aplicare, în ceea ce privește resursele umane, o abordare flexibilă, bazată pe priorități, concretizată pe termen scurt prin luarea de măsuri de urgență,</p> <p>precum transferarea posturilor vacante acolo unde este mai mare nevoie de ele</p> <p>(inclusiv efectuarea de transferuri între grade de jurisdicție diferite), prin transferarea sarcinilor administrative personalului auxiliar, introducând manageri de instanță și, pe termen mediu și lung, prin elaborarea unei scheme de personal adaptate nevoilor sistemului judiciar, prin efectuarea de simulări și previziuni în ceea ce privește numirile, transferurile de personal,</p>	<p>„inițierea unei analize independente a performanței sistemului judiciar și operarea modificărilor structurale necesare, inclusiv, dacă este cazul, transferul magistraților.”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>În martie 2013, Banca Mondială a finalizat studiul privind funcționarea sistemului judiciar din România</p>	<p>„furnizarea de resurse suficiente pentru formare și reorganizarea instanțelor și a parchetelor”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>- prin legea 148/2011 au fost desființate 12 instanțe și parchete;</p>	<p>„restructurarea instanțelor și a parchetelor, precum și refacerea echilibrului dintre numărul de angajați și volumul de muncă, pe baza, în special, a revizuirii modului de funcționare a sistemului judiciar din România și a proiectului referitor la volumul optim de muncă în instanțe, derulat în prezent cu finanțare de la Banca Mondială”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>- s-a constituit Grupul de lucru pentru luarea măsurilor necesare în vederea asigurării funcționării optime a instanțelor și parchetelor</p> <p>- se așteaptă finalizarea proiectului Băncii Mondiale referitor la</p>	<p>2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - problemele legate de personal; - stabilirea de indicatori de performanță pentru sistemul judiciar <p>2009</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unei scheme de personal adaptate necesităților sistemului - transferarea de sarcini administrative către personalul auxiliar <p>2010</p> <ul style="list-style-type: none"> - efectuarea unei analize independente a performanței sistemului judiciar și operarea modificărilor structurale. <p>2011</p> <ul style="list-style-type: none"> - restructurarea instanțelor și parchetelor și refacerea volumului optim. - sporirea capacității INM – îmbunătățirea standardelor de recrutare și formare <p>2012</p>

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
			<p><i>detașările și pensionările</i></p> <p>Stadiu: parțial realizată</p> <p>- în perioada 2009-2012 au fost redistribuite 240 de posturi de judecător</p> <p>- proiectul de lege privind transferarea sarcinilor administrative către personalul auxiliar se află în dezbateri parlamentară</p> <p>Nu există o strategie de resurse umane la nivelul întregului sistem judiciar</p>			<p>volumul optim;</p> <p>- se va elabora Planul de măsuri pe baza Raportului Băncii Mondiale</p>	<p>- crearea unui grup de monitorizare a reformei sistemului judiciar</p>
		<p>Este necesară îmbunătățirea credibilității sistemului judiciar de către Consiliu, prin <i>oferirea de soluții durabile la deficiențele în materie de personal și de gestionare</i></p>	<p>„să consolideze transparența și răspunderea Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv prin asumarea de către Consiliu a responsabilității care îi revine, și anume</p> <p>de a avea o abordare mai proactivă în privința recrutărilor, a promovărilor, (...), a transferurilor de personal și a detașărilor și prin</p> <p>publicarea hotărârilor motivate ale Consiliului într-un format clar și</p>	<p>„România ar trebui să adopte, de asemenea, măsuri</p> <p>imediate de reducere a dezechilibrelor din punct de vedere al capacităților</p> <p>prin extinderea transferului de posturi vacante între circumscriptiile teritoriale</p> <p>și între gradele de jurisdicție, precum și prin recurgerea pe scară mai largă la</p> <p>delegarea magistraților în zone confruntate cu probleme</p>	<p>„sporirea capacității</p> <p>Institutului Național al Magistraturii și adoptarea propunerilor acestuia</p> <p>referitoare la îmbunătățirea standardelor de formare și de recrutare”</p> <p>Stadiu: realizată</p>	<p>„crearea unui grup de monitorizare a reformei judiciare, din care să facă parte</p> <p>reprezentanți ai tuturor puterilor în stat, ai asociațiilor profesionale și ai societății civile”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>Există Comisia MCV, care include reprezentanți ai tuturor instituțiilor cu atribuții în reforma sistemului judiciar</p>	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
			<p><i>accesibil</i></p> <p>Stadiu: măsură continuă</p>	<p><i>acute în materie de resurse umane</i></p> <p>Stadiu: măsură continuă – redistribuirea judecătorilor</p>			
				<p>„asigurarea unei <i>tranziții ușoare și corecte din punct de vedere legal</i> către un <i>nou Consiliu Superior al Magistraturii</i>, respectând cerințele legii privind eligibilitatea candidaților”</p>	<p>„finalizarea unei <i>analize detaliate a dezechilibrelor legate de volumul de lucru în cadrul sistemului judiciar</i>, în vederea revizuirii modului de funcționare a sistemului judiciar care va avea loc în curând”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>- Proiectul Băncii Mondiale cu privire la volumul optim</p>		
				<p>„creșterea <i>capacității Institutului Național al Magistraturii (INM) în ceea ce privește formarea inițială și continuă și luarea de măsuri în vederea garantării unor standarde profesionale adecvate pentru toți noii magistrați</i>, de exemplu</p>	<p>„finalizarea <i>revizuirii modului de funcționare propuse a sistemului judiciar și punerea în aplicare a recomandărilor acesteia</i>”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>Proiectul BM s-a finalizat, urmând a fi elaborat un Plan de</p>		

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
				<p>prin extinderea cerinței de a promova examenul de capacitate la toate persoanele recrutate;</p> <p><i>planificarea capacității INM în conformitate cu previziunile anuale privind nevoile de recrutare și de formare</i></p>	măsuri		
					<p>„crearea unui cadru de monitorizare a progreselor înregistrate în ceea ce privește reforma sistemului judiciar, la care să participe părțile interesate din sistemul judiciar prin punerea în aplicare a acestui plan de acțiune”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>Pe baza raportului Băncii Mondiale se va realiza Planul de măsuri</p>		

1.2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind reforma sistemului judiciar

Ce s-a realizat:

Referitor la *restructurarea instanțelor și a parchetelor*:

- În vederea reorganizării hărții judiciare și pentru a soluționa problema dezechilibrelor de sistem, a fost adoptată Legea nr. 148/2011 prin care au fost desființate 12 instanțe judecătorești și parchete de pe lângă acestea care, fie nu erau operaționale, fie aveau un volum redus de activitate. În urma acestei reorganizări, au fost redistribuite în total 56 de posturi: 7 posturi de judecător, 9 posturi de procuror, 25 de posturi de greșier, 15 posturi din alte categorii de personal.
- În vederea îndeplinirii obiectivelor fixate prin Planul de măsuri adoptat de Guvern în ședința din 26 septembrie 2012 prin Memorandumul cu tema „Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri” s-a decis constituirea unui grup de lucru pentru luarea măsurilor necesare în vederea asigurării unei funcționări optime a instanțelor și parchetelor. O componentă a acestui grup de lucru este luarea măsurilor necesare în vederea asigurării unei funcționări optime a instanțelor judecătorești din perspectiva intrării în vigoare a noilor Coduri, din acesta făcând parte atât reprezentanții CSM și PÎCCJ, cât și reprezentanții MJ. Acest grup de lucru analizează aspecte referitoare la infrastructura și posibilitatea reorganizării spațiilor existente, necesarul de resurse umane, modificări legislative necesare în regim de urgență pentru intrarea în vigoare a codurilor, precum și aspecte privind raționalizarea instanțelor judecătorești.

Referitor la *refacerea echilibrului dintre numărul de angajați și volumul de muncă*:

- În decembrie 2012, au fost redistribuite 37 de posturi de judecător prin reducerea numărului de posturi vacante de judecător din statul de funcții al unor instanțe cu volum mic de activitate corelativ cu suplimentarea numărului de posturi de judecător în statul de funcții al unor instanțe cu volum mare de activitate. Redistribuirea a fost efectuată pe baza criteriilor obiective și transparente, decise de CSM prin Hotărârea Plenului CSM nr. 1114/13 decembrie 2012.
- În 2011, CSM a aprobat redistribuirea a 60 posturi de judecător. Hotărârea a fost bazată în special pe indicatori având legătură cu încărcătura instanțelor.
- În 2010, 60 posturi din schema de personal a MJ au fost transferate sistemului judiciar, respectiv 30 de posturi au fost transformate în posturi de judecător și 30 în posturi de personal de probațiune.
- În 2009, ca urmare a Hotărârii Plenului CSM no. 798/30.04.2009, un număr de 113 posturi au fost redistribuite.
- În vederea reducerii gradului de încărcare per magistrat, a fost elaborat Proiectul de lege referitor la transferul sarcinilor administrative la personalul auxiliar, acesta a fost adoptat de prima cameră sesizată, Camera Deputaților în luna martie 2012 iar în prezent, se află la Senat (cameră decizională); urmează a fi adoptat în această sesiune parlamentară. Proiectul creează funcția de greșier judiciar, cu o pregătire aprofundată și cu o serie de atribuții suplimentare preluate de la judecător în anumite materii necontencioase. De asemenea, pentru degrevarea președinților de instanță, este introdusă funcția managerului de instanță, care va prelua de la primul anumite sarcini de ordin administrativ.

Referitor la proiectul "*Analiză independentă privind eficiența sistemului judiciar*", proiect finanțat de Comisia Europeană și implementat de Banca Mondială:

- La data de *1 martie 2013*, a avut loc conferința de închidere a proiectului. Evaluarea independentă a sistemului judiciar răspunde nevoii de a obține o imagine clară a problemelor cu care acesta se confruntă în prezent, care să permită o corectă identificare a ajustărilor legislative și structurale care se impun a fi realizate în continuare. Experții Băncii Mondiale au transmis deja autorităților române o formă revizuită a analizei independente a sistemului judiciar, urmând ca, în perioada imediat următoare, aceasta să primească tușa finală și să fie editată.
- La data de *13 martie* s-a finalizat raportul de evaluare.
- Perioada de implementare a proiectului: *29 februarie 2012 – 13 martie 2013*.
- Pe parcursul perioadei de implementare, experții independenți ai Băncii Mondiale au analizat:
 - organizarea și funcționarea instituțiilor din cadrul sistemului judiciar;
 - modul în care resursele umane și bugetare alocate sistemului judiciar sunt utilizate de către fiecare instituție în vederea îndeplinirii competențelor pe care le au conform legii;
 - analiza sistemului informatic de care dispune sistemul judiciar la acest moment și oportunitățile de dezvoltare a acestuia.

Referitor la proiectul Băncii Mondiale privind *Stabilirea și implementarea volumului optim de muncă al judecătorilor și grefierilor și asigurării calității activității în instanțe*:

- Acesta se va derula pe o perioadă de *18 luni*, implementarea sa începând odată cu semnarea la *7 octombrie 2011* a contractului cu Consultantul.
- Obiectivul general al proiectului este acela de a oferi asistență CSM pentru stabilirea unui sistem cuprinzător de monitorizare și analiză comparativă a eficienței instanțelor.
- La data de *10 septembrie 2012*, Plenul CSM a aprobat *cel de-al patrulea raport, denumit Propunere de program pentru instanțele pilot*. Scopul său principal este acela de a *prezenta propuneri concrete pentru implementarea standardelor anterior adoptate și pentru implementarea concluziilor rapoartelor anterioare* (Raportului de problematice și opțiuni și Raportului structural).

Referitor la *crearea unui grup de monitorizare a reformei judiciare* din care să facă parte reprezentanți ai tuturor puterilor în stat, ai asociațiilor profesionale și ai societății civile:

- În temeiul HG 216/2012 privind accelerarea implementării obiectivelor de referință prevăzute în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, funcționează *Comisia de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției (Comisia MCV)¹⁶*, ca organism inter-instituțional, fără personalitate juridică, în coordonarea ministrului justiției. Comisia MCV include reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în reforma sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției, lucrările sale fiind conduse de ministrul justiției, *care poate invita și reprezentanți ai asociațiilor de magistrați, ai profesiilor juridice și ai organizațiilor neguvernamentale cu activitate în problematica justiției sau a MCV*. Una din atribuțiile Comisiei MCV vizează asigurarea dialogului și cooperării între instituțiile implicate;

¹⁶ Comisia MCV se înființează prin reorganizarea comisiei prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 79/2010 privind înființarea Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției.

- La nivelul Ministerului Justiției s-a constituit un Grup de lucru vizând monitorizarea reformei judiciare, în componerea recomandată de Comisia Europeană.

Ce urmează:

Referitor la *refacerea echilibrului dintre numărul de angajați și volumul de muncă*:

- În cursul anului 2014, se va proceda la reevaluarea necesarului de resurse umane și financiare, pentru a se avea în vedere impactul măsurilor implementate până la acel moment în scopul amendării ori a implementării altora noi, în corelație cu evaluările inserate în raportul Băncii Mondiale privind analiza independentă a sistemului judiciar.
- Proiectul de lege referitor la transferul sarcinilor administrative la personalul auxiliar *urmează a fi adoptat în actuala sesiune parlamentară.*

Referitor la proiectul "*Analiză independentă privind eficiența sistemului judiciar*":

- Constatările și recomandările Băncii Mondiale vor sta la baza elaborării unui *plan de acțiune comun pentru sistemul judiciar.*
- Obiectivele generale ale acestui plan de acțiune comun sunt de *a eficientiza actul de justiție din România, folosind resursele disponibile la momentul de față, dar și de a crește calitatea actului de judecată. De altfel, Raportul MCV din iulie 2012 menționează analiza funcțională a Băncii Mondiale printre documentele de politică publică în domeniul justiției care vor sta la baza procesului de reformă a sistemului judiciar (mai exact restructurarea instanțelor și parchetelor).*

Referitor la proiectul Băncii Mondiale privind *Stabilirea și implementarea volumului optim de muncă al judecătorilor și grefierilor și asigurării calității activității în instanțe*:

- Recomandările formulate în cadrul acestui proiect, în măsura în care vizează competențele MJ, vor fi analizate și, după caz, se va proceda la punerea lor în aplicare.

Referitor la *crearea unui grup de monitorizare a reformei judiciare*:

- La următoarele reuniuni ale Comisiei MCV ar putea fi invitați și reprezentanți ai asociațiilor de magistrați, ai profesiilor juridice și ai organizațiilor neguvernamentale cu activitate în problematica justiției sau a MCV.

Aspectele care lasă loc la interpretări:

Recomandarea din iulie 2008: „CSM trebuie să întreprindă demersuri în vederea unei *mari transparențe și eficiențe a sistemului judiciar, precum și în vederea îmbunătățirii propriei răspunderi*” este extrem de generală și vagă.

1.3. Unificarea jurisprudenței. Consecvența și transparența actului de justiție:

1.3.1 Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul Ce din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012
Nu a existat o condiționalitate pe unificarea jurisprudenței	Nu a existat nicio recomandare pe acest capitol	Trebuie depuse mai multe eforturi în vederea aplicării consecvente și uniforme a legii	<p>„să consolideze rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea jurisprudenței, inclusiv prin simplificarea procedurii care se aplică în cazul recursurilor, în vederea interpretării și aplicării legii în mod coerent”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>- simplificarea procedurii recursului în interesul legii (legea 202/2010; - întrebarea prejudicială, prevăzută de noul CPC</p>	<p>„luarea în considerare a unei revizuirii a competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție prin reducerea competenței de a judeca în primă instanță și prin limitarea judecării în recurs la chestiunile de drept”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>Legea 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă</p>	<p>„finalizarea publicării electronice a întregii jurisprudențe și aplicarea de măsuri pentru a se asigura faptul că motivarea hotărârilor judecătorești se publică la timp, conform legii”</p> <p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>- ÎCCJ are publicate pe site 3,300 hotărâri în rezumat și 60.000 de decizii cu textul integral</p> <p>- pe portalul Jurindex sunt publicate 233.921 hotărâri judecătorești</p>	<p>„dezvoltarea unei abordări globale menite să instituie structurile, procedurile și practicile necesare pentru accelerarea unificării juridice”</p>
				<p>„luarea în considerare a aplicării altor măsuri propuse de Înalta Curte printr-un proiect de lege menit să îmbunătățească unificarea practicii judiciare”</p>	<p>„adoptarea unor măsuri urgente menite să îmbunătățească practica judiciară și gestionarea cazurilor”</p>	<p>„înscrierea unificării juridice pe lista priorităților de management a președinților instanțelor și considerarea consecvenței drept un element important în cadrul sistemului de evaluare și de promovare a judecătorilor”</p>

Condiționalitate	Raportul Ce din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012
				<p>„asigurarea publicării integrale a jurisprudenței instanțelor și a accesului generalizat la aceasta printr-o bază de date ușor de utilizat și cu funcționalități eficiente de căutare”</p>	<p>„continuarea reformei Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a consolida rolul acesteia de curte de casație”</p>	<p>„asigurarea publicării complete pe internet și a actualizării continue a hotărârilor judecătorești însoțite de motivări”</p>
						<p>„continuarea reformei Înaltei Curți pentru a permite acordarea unei mai mari importanțe unificării juridice”</p>

1.3.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind unificarea jurisprudenței. Consecvența și transparența actului de justiție

Ce s-a realizat:

1. Noi instituții procedurale

Noile coduri procedurale conțin două mecanisme extrem de importante pentru unificarea practicii judiciare:

- *Recursul în interesul legii* – modalitatea în care este reglementat acest instrument în noile coduri este foarte similară versiunii modificate prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (Legea Micii Reforme). Această reformare a procedurii de soluționare a recursului în interesul legii a fost apreciată pozitiv de către Comisia Europeană în cadrul evaluării de 5 ani efectuate în cadrul MCV – „*Reformele introduse de Legea Micii Reforme au fost bine primite de către practicieni și au condus la îmbunătățiri veritabile în termeni de eficiență în ceea ce privește soluționarea recursurilor în interesul legii*”¹⁷;
- *Sesizarea ÎCCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept* - acesta constituie un nou mecanism de unificare a practicii, introdus de noile coduri de procedură adițional față de recursul în interesul legii. Instrumentul va contribui la consolidarea rolului ÎCCJ de asigurare a unui caracter unitar a jurisprudenței instanțelor naționale. Spre deosebire de recursul în interesul legii, care funcționează în principal ca un mecanism reactiv de unificare a practicii, sesizarea ÎCCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile funcționează în esență ca un mecanism proactiv.

Cele două mecanisme sunt aplicabile atât în materie civilă, cât și penală.

Aplicarea ambelor instrumente va fi monitorizată, iar vulnerabilitățile care vor fi identificate în cursul aplicării acestora vor constitui temei de modificare legislativă.

2. Dezvoltarea sistemului informatic ECRIS în vederea compatibilizării acestuia cu noul Cod de Procedură Civilă:

- Prima fază a devenit operațională la data de 15 februarie 2013, simultan cu intrarea în vigoare a Codului de Procedură Civilă.
- Noua versiune a ECRIS permite, printre altele, citarea on-line. De asemenea, include și alte facilități procedurale introduse prin noul Cod de Procedură Civilă.

3. Dezvoltarea portalului instanțelor.

Sunt avute în vedere mai multe etape de dezvoltare a sistemului ECRIS, dintre care prima fază a devenit operațională la data de 15 februarie 2013, simultan cu intrarea în vigoare a Codului de Procedură Civilă. Portalul este ușor de accesat atât de către judecători, cât și între instanțe. Noua versiune a ECRIS permite, printre altele, citarea on-line. De asemenea, va include și alte facilități procedurale introduse prin noul Cod de Procedură Civilă. În anul 2014, sistemul ECRIS va fi

¹⁷ Documentul tehnic (pag. 7) anexat Raportului CE din iulie 2012.

dezvoltat suplimentar în vederea publicării tuturor hotărârilor judecătorești. Mai mult, a fost dezvoltat portalul instanțelor, prin intermediul căruia cetățeanul are acces la dosarul său, la programarea termenelor de judecată, precum și la soluția pronunțată în ceea ce îl privește.

4. Modificări legislative

În ultimii ani, Ministerul Justiției a promovat o serie de modificări legislative care vor putea conduce la transformarea ÎCCJ într-o veritabilă instanță de casație:

- *Legea 202/2010 (Legea Micii Reforme);*
- *Noul Cod de Procedură Civilă și Legea privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (15 februarie 2013);*
- *Proiectul legii de punere în aplicare a Noului Cod de Procedură Penală, aflat în dezbateri parlamentare.*

5. Consolidarea capacității instituționale a ÎCCJ:

5.1. Promovarea magistraților la ÎCCJ:

- În decembrie 2011, a fost adoptată *Legea 300/2011* - procedura de promovare reglementată în noua lege își propunea să confere garanții de transparență și obiectivitate pentru asigurarea calității procesului de selecție, precum și standarde înalte de profesionalism și integritate pentru candidații selectați;
- *Amendamentele aprobate de Guvern în data de 4 decembrie 2012, prin intermediul OUG 81/2012 pentru modificarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și pentru modificarea art. 136 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară:*
 - Au acordat prioritate asigurării unei calități concurențiale ridicate în cadrul procesului de selecție.
 - Amendamentele menționate au drept obiectiv fluidizarea procedurii prin reducerea unor termene aplicabile diferitelor etape de selecție, precum și lărgirea bazei de selecție a candidaților. De asemenea, conform noii proceduri, se va regăsi în nota finală și evaluarea activității profesionale a candidatului, omisă prin reglementarea inițială.
 - Această modificare este justificată și de noua competență a ÎCCJ, de a pronunța, începând cu 15 februarie 2013, hotărâri prin care va da rezolvare de principiu chestiunilor de drept cu care a fost sesizată (hotărâre prealabilă). Pentru îndeplinirea acestei noi competențe este nevoie de ocuparea posturilor vacante de judecători, pentru a nu se ajunge la blocarea instanței supreme.

5.2. Alte categorii de personal din cadrul ÎCCJ:

- *Hotărârea de Guvern nr. 108 din 28 februarie 2012* privind stabilirea numărului maxim de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care *au fost alocate suplimentar 10 posturi de magistrat asistent la nivelul ÎCCJ*, finanțarea acestor posturi asigurându-se în limita bugetului aprobat pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, prin legile bugetare anuale și de rectificare.
- *Hotărârea de Guvern nr. 913 din 05 septembrie 2012* privind stabilirea numărului maxim de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care au fost alocate suplimentar 7 posturi (5 posturi greșier și 2 posturi funcționar public) la nivelul ÎCCJ.

Ce urmează:

1. Organizarea unui nou concurs de promovare la ÎCCJ (în baza noii proceduri, astfel cum a fost modificată în decembrie 2012), pentru a demonstra eficiența și fiabilitatea amendamentelor adoptate.

2. Dezvoltarea suplimentară a sistemului ECRIS în vederea publicării tuturor hotărârilor judecătorești (2014):

- A fost efectuată o primă evaluare a costurilor aplicației care ar permite publicarea tuturor hotărârilor judecătorești (inclusiv cu funcția de anonimizare a datelor având caracter personal) și se estimează că acestea ar ajunge la aproximativ 2 milioane de euro.
- Se estimează că la sfârșitul lunii martie a.c. se va putea activa opțiunea care va permite judecătorilor să consulte integral jurisprudența instanțelor din raza teritorială a tuturor curților de apel, nu numai din raza curții de apel în cadrul căreia activează.

3. Dezvoltarea suplimentară a JURINDEX.

1.4. Răspunderea:

1.4.1 Tabel cuprinzând condiționalitățile și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
Consolidarea capacității CSM	Nicio recomandare	Nicio recomandare	<p>„să consolideze transparența și răspunderea Consiliului Superior al Magistraturii,</p> <p>inclusiv prin asumarea de către Consiliu a responsabilității care îi revine, și anume</p> <p>de a avea o abordare mai proactivă în privința (...) măsurilor disciplinare.”</p>	<p>„luarea în considerare a unei reforme aprofundate a sistemului disciplinar”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>- legea privind răspunerea și consolidarea IJ (Legea 24/2012)</p>	<p>„dovedirea unui istoric de decizii de management în sistemul judiciar adoptate în mod transparent și obiectiv, de exemplu prin numiri, decizii disciplinare, evaluări și prin sistemul de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție”</p> <p>Stadiu: măsură continuă</p>	<p>„stabilirea unei politici comune între CSM și Guvern pentru promovarea răspunderii și a integrității în cadrul sistemului judiciar printr-o practică și o jurisprudență ferme și convingătoare cu etape clare de punere în aplicare”</p>	<p>2010</p> <ul style="list-style-type: none"> - reformă aprofundată a sistemului disciplinar - introducerea unei evaluări anuale a performanței inspecției judiciare <p>2011</p> <ul style="list-style-type: none"> - istoric al inspecției judiciare <p>2012</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea unei politici comune Guvern CSM pentru promovarea integrității și răspunderii în cadrul sistemului judiciar - punerea în aplicare a noii legi privind răspunderea disciplinară - consolidarea capacității și performanței Inspecției Judiciare
				<p>„reexaminarea obiectivelor și consolidarea capacității și a organizării</p> <p>inspecțiilor judiciare pentru a se asigura concentrarea suficientă pe investigarea disciplinară”</p>	<p>„dovedirea unui istoric al Inspecției Judiciare în analizarea și îmbunătățirea practicii judiciare, precum și continuarea procesului de reformare a Inspecției”</p>	<p>„utilizarea punerii în aplicare a noilor legi privind responsabilitatea disciplinară și promovarea la ICCJ pentru a da un exemplu</p>	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
				<p>Stadiu: realizată</p> <p>- noua lege privind răspunderea și autonomizarea IJ</p>	<p>Stadiu: măsură continuă</p>	<p>sistemului judiciar în ansamblul său”</p> <p>Stadiu: măsură continuă</p> <p>- s-a derulat primul concurs de promovare, se modifică legea în sensul accelerării procedurii</p>	
				<p>„adaptarea tipurilor de sancțiuni disciplinare posibile</p> <p>pentru a permite o mai mare varietate a sancțiunilor și luarea de măsuri pentru asigurarea pedepselor disciplinare consecvente, proporționale și disuasive”</p> <p>Stadiu: realizată</p> <p>- noua lege privind răspunderea disciplinară</p>		<p>„asigurarea unei mai bune coordonări a instrumentelor juridice, disciplinare și de gestionare pentru a proteja reputația sistemului judiciar în cazurile grave de abateri profesionale, inclusiv a deciziilor privind drepturile individuale, cum ar fi pensiile”</p>	
				<p>„introducerea unei evaluări anuale a performanței inspecției judiciare”</p> <p>Stadiu: măsură continuă</p> <p>Primul raport al IJ a fost deja realizat</p>		<p>„consolidarea capacității și a performanței Inspecției Judiciare atât pentru a asigura răspunderea judiciară în cursul instrumentării cazurilor individuale, cât și pentru a promova</p>	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
						<p><i>eficacitatea, consecvența și bunele practici ale sistemului judiciar prin intermediul revizuirii periodice ale practicilor la toate nivelurile sistemului judiciar”</i></p> <p>Stadiu: măsură continuă</p>	

1.4.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la răspundere

Ce s-a realizat:

1. Reformarea Inspecției Judiciare și a sistemului răspunderii disciplinare a magistraților - Legea nr. 24/2012 privind pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii:

Principalele noutăți introduse de lege:

- Extinderea sferei abaterilor disciplinare;
- Înăsprirea regimului sancțiunilor disciplinare (creșterea limitelor maxime pentru două dintre sancțiunile existente în legislație și introducerea unei noi categorii de sancțiuni: suspendarea din funcție pe o perioadă de până la 6 luni);
- Extinderea sferei titularilor acțiunii disciplinare;
- Introducerea condiției bunei reputații drept cerință de acces și menținere în funcție.

2. Măsuri de suport în vederea consolidării procesului de reformă a Inspecției Judiciare:

- *Creșterea numărului maxim de posturi finanțate din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) cu 10 posturi*, pentru a permite reorganizarea Inspecției Judiciare în conformitate cu noile prevederi legale (Legea nr. 24/2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii) și a menține funcționarea corespunzătoare a CSM. Finanțarea a fost inclusă în Memorandumul aprobat de Guvern în data de 13 iunie 2012;
- *Suplimentarea numărului de posturi al Inspecției Judiciare cu 20 de posturi* (Hotărârea de Guvern nr. 824/2012 privind suplimentarea numărului de posturi al Inspecției Judiciare);
- *Includerea Inspecției Judiciare în cadrul proiectului de asistență bilaterală ce va fi derulat în parteneriat cu Norvegia și în planul de achiziții al Băncii Mondiale – Reforma sistemului judiciar;*
- *Solicitarea adresată Regiei Autonome - Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat (RAPPS) pentru alocarea unui sediu pentru Inspecția Judiciară.* RAPPS a răspuns solicitării MJ, prin oferirea unui spațiu corespunzător, care a fost, însă, refuzat de Inspecția Judiciară.

Ce urmează:

1. Aspectele care rezultă din textul recomandărilor formulate de Comisia Europeană în iulie 2012:

a. Efectuarea unei evaluări comprehensive a activității Inspecției Judiciare (audit extern independent¹⁸), astfel cum a fost desfășurată aceasta în condițiile noului cadru normativ instituit prin Legea 24/2012:

- Aceasta ar putea cuprinde: 1. evaluarea comparativă a capacității instituționale a IJ prin raportare la vechiul, respectiv noul cadru (sediul, personal, buget, logistică etc.); 2. evaluarea activității operative în materie disciplinară (număr de acțiuni disciplinare, sancțiuni aplicate); 3. evaluarea controalelor tematice derulate de IJ și a rezultatelor acestora.
- Ar fi utilă elaborarea unui raport detaliat în urma acestei evaluări, cu statistici, grafice etc. și transmiterea acestuia către CE.
- Raportul ar putea include recomandări pentru optimizarea activității IJ.

2. Aspectele care lasă loc la interpretări:

- Anumite sintagme cuprinse în recomandările Comisiei din iulie 2012 la secțiunea „Răspunderea sistemului” generează probleme din perspectiva: a. clarității formulării și sensului acestora; b. modului de implementare; c. posibilității de evaluare a gradului de îndeplinire:
- stabilirea unei *politici comune între CSM și Guvern* (Sub ce formă ar trebui elaborată această politică?) pentru *promovarea (Care ar fi mecanismele propriu-zise?) răspunderii și a integrității în cadrul sistemului judiciar*;
- utilizarea punerii în aplicare a *noilor legi privind responsabilitatea disciplinară și promovarea la Înalta Curte pentru a da un exemplu sistemului judiciar* (Cine și cum evaluează dacă punerea în aplicare a unor legi este astfel folosită încât să dea exemple?) în ansamblul său;
- *consolidarea capacității și a performanței Inspecției Judiciare* (Care este baza de referință la care ne raportăm?).

¹⁸ Art. 64⁴, alin. 1 din Legea 317/2004: „Evaluarea calității managementului Inspecției Judiciare se face anual, printr-un audit extern independent.”

2. Condiționalitatea 2:

Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive¹⁹

Recomandări specifice²⁰:

- Adoptarea unei legislații care să instituie o *agenție de integritate eficace și independentă*, cu atribuții de *verificare a averii*, a potențialelor *incompatibilități și conflicte de interese*, care să emită *hotărâri cu caracter obligatoriu* pe baza cărora să se poată aplica *sancțiuni disuasive*.
- *Înființarea* unei astfel de agenții naționale de integritate; asigurarea faptului că aceasta deține *resursele umane și financiare necesare* pentru a-și îndeplini mandatul.

¹⁹ Prevăzută în Anexa la Decizia nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006.

²⁰ Recomandări specifice au fost cuprinse în primul Raport de evaluare din iulie 2007.

2.1. Tabel cuprinzând Condiționalitatea 2 și recomandările Comisiei Europene²¹

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
„Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.”	„Să demonstreze eficacitatea Agenției Naționale de Integritate”	„Agenția Națională de Integritate va trebui să își demonstreze acum capacitatea operațională de a sancționa eficient activitățile nejustificate și de a verifica incompatibilitățile și conflictele de interese. Trebuie să arate că poate pune bazele unui istoric solid de cazuri și sancțiuni.”	„să continue să obțină rezultate în ceea ce privește verificarea averilor, a incompatibilităților și a conflictelor de interese”.	„corectarea legii privind ANI în conformitate cu angajamentele asumate de România la momentul aderării”;	„dovedirea unui istoric de sancțiuni prompte și disuasive din partea autorităților administrative și judiciare în ceea ce privește incompatibilitățile, conflictele de interese și confiscarea bunurilor a căror proveniență nu poate fi justificată ca urmare a constatărilor ANI”;	„asigurarea unui bilanț pozitiv convingător în ceea ce privește sancțiunile prompte și disuasive;	<p>Condiționalitate</p> <p>Înființarea ANI</p> <p>2007</p> <p>eficacitatea ANI.</p> <p>2008</p> <p>Istoric solid de cauze și sancțiuni</p> <p>2009</p> <p>Istoric de cauze</p> <p>Răspuns adecvat al autorităților și instanțelor față de rapoartele ANI</p> <p>2010</p> <p>Corectare cadru normativ</p> <p>2011</p> <p>„ANI a continuat să obțină rezultate și să își dezvolte eficacitatea operațională.” (extras)</p>
Stadiu: realizată	Stadiu: realizată	Stadiu: realizată	Stadiu: realizată	Stadiu: realizată	Stadiu: măsură continuă	Stadiu: realizată	

²¹ De-a lungul timpului, acest domeniu de aplicare a fost extins în mod repetat și fără temei juridic expres atât implicit, prin analizele cuprinse în toate rapoartele periodice ale CE, cât mai ales explicit, prin intermediul recomandărilor punctuale și exprese pe care CE le-a formulat în rapoartele anuale (iulie 2009, iulie 2010, iulie 2011, iulie 2012)

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
						Raport MCV ianuarie 2013)	Istoric de confiscări și măsuri concrete ca urmare a identificării conflictelor de interese și a incompatibilităților
			„să asigure faptul că organismele și judiciare și disciplinare și întreprind în timp util măsurile adecvate în ceea ce privește cauzele înaintate de ANI referitoare la averi nejustificate, la incompatibilități și la conflicte de interese”.	„asigurarea unei contribuții a ANI care să fie în continuare eficientă în prevenirea și pedepsirea corupției prin pronunțarea de decizii cu caracter obligatoriu privind averile nejustificate pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni disuasive”;	„adoptarea de măsuri pentru uniformizarea practicilor comisiilor de cercetare a averilor și asigurarea faptului că acestea tratează eficient cazurile, fără a aduce atingere hotărârii instanței”;	„raționalizare a controlului jurisdicțional al hotărârilor ANI prin îmbunătățirea procedurilor și practicilor judiciare și prin revizuirea cadrului legal al ANI, în vederea accelerării procesului de pronunțare a hotărârilor definitive și a îmbunătățirii consecvenței acestora și a caracterului lor disuasiv”;	Uniformizarea practicilor comisiilor de cercetare a averilor Implicare a ANI în achizițiile publice
			Stadiu: realizată	Stadiu: măsură continuă	Stadiu: în curs de realizare	Stadiu: în curs de realizare	2012 Bilanț convingător Revizuire cadru legal ANI Îmbunătățirea practicilor judiciare în raport cu constatările ANI
				„corectarea altor deficiențe procedurale identificate în noua lege”;	„îmbunătățirea cooperării dintre ANI și alte autorități administrative și judiciare, în special în domeniul achizițiilor publice, și îmbunătățirea capacității de investigare a	„îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile judiciare și alte autorități administrative pe de o parte, și ANI, pe de altă parte, în vederea asigurării	Cooperare inter-instituțională

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
					ANI prin actualizarea sistemului lor de informare și prin evaluări ale riscurilor clar orientate”.	unui schimb efectiv de semnale și informații operaționale în toate cele trei domenii de activitate ale ANI”	
				Stadiu: în curs de realizare Există un grup de lucru MJ-ANI, pentru identificarea deficiențelor ce trebuie corectate	Stadiu: realizată Memorandumul aprobat de Guvern cu privire la asigurarea unui mecanism eficient de verificare ex ante a conflictului de interese în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice prin modificarea cadrului legal și implementarea unui sistem informatic integrat pentru prevenirea și identificarea situațiilor care determină un conflict de interese, astfel încât ANI să semnaleze autorităților contractante aceste situații în procesul de achiziții publice derulate în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene.	Stadiu: măsură continuă	
				„promovare a dezvoltării în continuare a ANI, în special prin modificări		„însușirea, ca o măsură clară de performanță, a cooperării cu ANI de către	

n

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
				ale dispozițiilor legislative privind Consiliul Național de Integritate”		conducerea altor autorități administrative”	
				Stadiu: în curs de realizare Există un grup de lucru MJ-ANI, pentru identificarea deficiențelor ce trebuie corectate		Stadiu: măsură continuă	

2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor privind condiționalitatea 2

Ce s-a realizat:

- *România a fost primul stat UE care a creat o instituție independentă – ANI, competentă să controleze și să verifice averile, conflictele de interese și incompatibilitățile.*
- *ANI a obținut o creștere semnificativă a bugetului său și a atras fonduri UE substanțiale pentru îmbunătățirea activității sale operaționale.*
- *ANI este complet funcțională, în conformitate cu noua lege intrată în vigoare în luna septembrie 2010.*
- *Istoricul pozitiv al ANI s-a dezvoltat în mod constant și a fost apreciat de o manieră pozitivă în Rapoartele CE începând cu 2009. Astfel, 7 rapoarte succesive ale CE au recunoscut rezultatele pozitive ale activității ANI.*
- *La 30 ianuarie 2013, Guvernul României a aprobat Memornadumul promovat de ANRMAP și ANI prin care se pun bazele unui sistem informatizat de control ex ante a potențialelor conflicte de interese în domeniul achizițiilor publice din fonduri europene.*
- *În vederea consolidării instituționale a ANI, prin OUG 5/2013, salariile inspectorilor de integritate au fost majorate substanțial, fiind aduse la nivelul funcțiilor echivalente din cadrul Consiliului Concurenței.*

Ce s-a realizat cu privire la recomandările formulate în vara anului 2012:

I. Asigurarea unui bilanț pozitiv convingător în ceea ce privește sancțiunile prompte și disuasive; raționalizarea controlului jurisdicțional al hotărârilor Agenției Naționale de Integritate (ANI) prin îmbunătățirea procedurilor și practicilor judiciare și prin revizuirea cadrului legal al ANI, în vederea accelerării procesului de pronunțare a hotărârilor definitive și a îmbunătățirii consecvenței acestora și a caracterului lor disuasiv.

- *În Raportul MCV din ianuarie 2013, CE subliniază faptul că „de la ultimul raport, Agenția Națională de Integritate (ANI) a continuat să obțină rezultate și să își dezvolte eficacitatea operațională. ANI a demarat un proiect informatic ambițios, care vizează colectarea de date privind funcționarii aleși și numiți și efectuarea unei verificări încrucișate cu alte baze de date de stat, cum ar fi registrul comerțului sau administrația fiscală, în scopul detectării conflictelor de interese”.*
- *Pentru a asigura o jurisprudență unitară, Procurorul General al PÎCCJ a adoptat un ordin în baza căruia toate cazurile înregistrate de comisiile de cercetare (a averilor), de la nivelul curților de apel și al Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt raportate periodic. Evoluția acestor cazuri și deciziile adoptate*

de instanțele judecătorești și de către comisiile de cercetare sunt analizate la fiecare trei luni de către un procuror special desemnat, în vederea identificării inconsecvențelor apărute în jurisprudență și a soluțiilor necesare rezolvării lor. Conform analizei efectuate în al treilea trimestru, au existat 3 cazuri aflate sub anchetă la nivelul comisiilor (Cluj, Timișoara și Galați), 3 cazuri judecate de curțile de apel (Brașov, Iași și Constanța) și 5 recursuri judecate de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

- ANI a urmat procedurile de contestare a cazurilor în care comisiile de cercetare a averilor de pe lângă curțile de apel au respins Raportul de evaluare al ANI cu privire la bunuri nejustificate. Prin urmare, un număr de 5 ordonanțe ale comisiilor de investigare a averilor au fost contestate de ANI în instanță.

II. Îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile judiciare și alte autorități administrative, pe de o parte, și ANI, pe de altă parte, în vederea asigurării unui schimb efectiv de semnale și informații operaționale în toate cele trei domenii de activitate ale ANI; însușirea, ca o măsură clară de performanță, a cooperării cu ANI de către conducerea altor autorități administrative

- Având în vedere complexitatea activității investigative, abordarea ANI a fost orientată spre îmbunătățirea cooperării cu alte autorități judiciare și administrative în scopul ameliorării activității operative și asigurării unei continuări corespunzătoare cu privire la cazurile prezentate de ANI.
- ANI a semnat protocoale cu autoritățile de management din cadrul ministerelor în scopul primirii de informații relevante cu privire la posibilele cazuri de conflicte de interese și/sau incompatibilități care pot apărea în cadrul programelor/proiectelor finanțate din fonduri externe sau de la buget.

Ce urmează:

- Analiza cadrului normativ și identificarea domeniilor unde e necesară modificarea acestuia;
- Răspuns prompt al autorităților cu privire la rapoartele ANI vizând conflicte de interese și incompatibilități;
- Pe baza memorandumului aprobat de Guvern, s-a constituit un grup de lucru pentru implementarea măsurilor inclusiv de natură legislativă privind controlul ex ante în materia achizițiilor publice. Lucrările grupului de lucru sunt în curs.

3. Condiționalitatea 3:

Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesioniste și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt²²

Condiționalitatea 3 include:

- 3.1. Imunitatea membrilor Parlamentului. Demisia în caz de conflict de interese și incompatibilități;
- 3.2. Eficacitatea acțiunii judiciare în domeniul combaterii corupției la nivel înalt;
- 3.3. Stabilitatea cadrului legal și instituțional anticorupție;
- 3.4. Menținerea, sub noile conduceri, a rezultatelor obținute de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv de Direcția Națională Anticorupție.

Recomandări specifice²³:

- Continuarea creării unui *istoric de anchete profesioniste și imparțiale în ceea ce privește cazurile de corupție la nivel înalt*.
- Asigurarea *stabilității legislative și instituționale a cadrului anticorupție*, în special prin *menținerea procedurii actuale de numire și revocare a Procurorului General al României, a Procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție și a titularilor altor posturi de conducere din cadrul Parchetului General²⁴*.

²² Prevăzută în Anexa la Decizia nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006.

²³ Recomandări specifice au fost cuprinse în primul Raportul de evaluare din iulie 2007.

²⁴ „Procedura actuală de numire și de revocare” se referă la procedura prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, care nu a suferit modificări în perioada 2007-2013: numirea de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul consultativ al Consiliului Superior al Magistraturii.

3.1. Imunitatea membrilor Parlamentului. Demisia în caz de conflict de interese și incompatibilități:

3.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
			<p>„să asigure faptul că <i>procedura prin care se permite începerea urmării penale care vizează membri ai Parlamentului care sunt foști și actuali membri ai Guvernului</i> este aplicată <i>uniform și rapid</i> de către Parlamentul României”.</p>	<p>„<i>facilitarea urmării penale care vizează foști și actuali membri ai Parlamentului și ai Guvernului</i>”.</p>	<p>„adoptarea unor <i>norme procedurale clare privind deciziile Parlamentului</i> de ridicare a <i>imunității membrilor săi</i>, pe baza celor mai bune practici din alte state membre ale UE”</p>	<p>„adoptarea unor <i>proceduri clare prin care să se prevadă demisia parlamentarilor</i> împotriva cărora au fost pronunțate <i>hotărâri definitive privind incompatibilitate a sau conflicte de interese</i> ori care au fost <i>condamnați definitiv într-un caz de corupție la nivel înalt.</i>”</p>	<p>2009, 2010, 2011, 2012</p> <p>Procedura ridicării imunităților</p> <p>2012</p> <p>Demisia parlamentarilor în caz de incompatibilitate, conflict de interese, corupție</p>
			<p>Stadiu: măsură continuă</p> <p>există istoric de cauze de ridicare a imunității (a existat un caz în care imunitatea a fost ridicată în 48 h)</p>	<p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>(măsură din SNA, asumată de Parlament)</p>	<p>Stadiu: în curs de realizare</p> <p>(măsură din SNA, asumată de Parlament)</p>	<p>Stadiu: În curs de realizare</p> <p>(definitivarea Regulamentului de organizare și funcționare a camerelor)</p>	
						<p>„stabilirea, în concordanță cu strategia, a unor <i>norme procedurale clare și a celor mai bune practici pentru deciziile Parlamentului</i>, care să permită <i>cercetarea, arestarea și percheziționarea parlamentarilor</i>”</p>	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
						Stadiu: din perspectiva CE, nu s-au realizat progrese semnificative în aceste materii	

3.1.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la imunitatea membrilor Parlamentului.

Ce s-a realizat:

Informații primite de la Camera Deputaților în octombrie 2012²⁵:

- În decursul lunii octombrie 2012, s-a constituit *un grup de lucru format din reprezentanți ai Parlamentului României și ai Agenției Naționale de Integritate, în vederea găsirii unor soluții legislative viabile care să înlăture acea practică neunitară în interpretarea dispozițiilor legale în materia instituțiilor „Incompatibilității” și a „Conflictului de interese”.*
- Se impune însă o *clarificare terminologică referitoare la recomandarea Comisiei Europene cu privire la acest punct.*
 - În primul rând nu se poate vorbi despre *demisia parlamentarilor împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri definitive privind incompatibilitatea sau conflicte de interese ori care au fost condamnați definitiv într-un caz de corupție la nivel înalt*, demisia fiind un act unilateral de voință care aparține doar parlamentarului. Sancțiunea corectă din punct de vedere terminologic este cea a „încetării mandatului”.
 - Pe de altă parte, din cuprinsul Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative este invocat un text, respectiv art. 25, din care rezultă că un conflict de interese constituie temei legal pentru eliberarea din funcție a unui deputat.
- Cu prilejul dezbaterilor din Comisia juridică, de disciplină și imunități, s-a constatat însă că nu există noțiunea de eliberare din funcție în cazul exercitării unui mandat de parlamentar. Prin urmare, *conflictul de interese* nu este o noțiune identică cu aceea de *incompatibilitate*, doar aceasta din urmă atrăgând încetarea mandatului.
- Cât privește posibilitatea ca încetarea mandatului unui parlamentar să survină ca urmare a unei condamnări definitive, acest caz este reglementat deja de

²⁵ Următorul set de informații de la Parlament cu privire la gradul de îndeplinire a recomandărilor este așteptat în jurul datei de 20 martie 2013.

dispozițiile art. 70 alin. (2) din *Constituția României, republicată*, ale art.7 alin.(1) și (5) din *Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, ale art.48 alin.(16) din *Legea nr.35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare*, precum și ale art.208 din *Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, cu modificările și completările ulterioare*.

- Chiar în cursul anului 2012, Camera Deputaților a constatat încetarea de drept a calității de deputat a domnilor Adrian Năstase și Virgil Pop, de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, conform Hotărârii nr. 17 din 22 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 348 din 22 mai 2012, respectiv Hotărârii nr. 27 din 6 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 457 din 6 iulie 2012.
- La nivelul Parlamentului României, s-a constituit un grup de lucru format din reprezentanți ai Parlamentului și ai Societății Civile, în vederea elaborării unui Cod de conduită parlamentară menit să clarifice aspecte importante referitoare la statutul deputaților și al senatorilor.

Informații cuprinse în Raportul CE din ianuarie 2013:

- În ianuarie 2013, *Parlamentul a adoptat amendamente la statutul membrilor săi*, modificând procedura de ridicare a imunității în cazurile de percheziție, arestare sau reținere a acestora și de urmărire penală a foștilor miniștri.
- Sunt prevăzute măsuri suplimentare, inclusiv *adoptarea unui cod de conduită*.

Ce rezultă din evaluările cuprinse în rapoartele CE din ultimii ani:

- *CE apreciază că nu s-au înregistrat progrese reale în privința acestor recomandări.*
- *„Refuzul Parlamentului de a permite începerea urmăririi penale în astfel de cazuri determină o imunitate de facto la urmărirea penală, ceea ce blochează cursul justiției. Începând din 2007, mai mulți parlamentari, printre care și un fost prim-ministru, au fost protejați de urmărirea penală în urma refuzului Parlamentului de a permite începerea urmăririi penale. Întrucât Parlamentul nu își motivează refuzurile de a permite începerea urmăririi penale, obiectivitatea hotărârilor este greu de stabilit. În plus, faptul că parlamentarii condamnați pentru infracțiuni grave, precum corupția, pot fi încă prezenți la ședințe afectează imaginea Parlamentului – în numeroase sisteme parlamentare există practica suspendării parlamentarilor trimiși în judecată în astfel de cazuri și practica excluderii acestora în cazul condamnării.”²⁶*

²⁶ Raportul CE din iulie 2012, pag. 15.

- *„În mod similar, credibilitatea Parlamentului ar avea de câștigat de pe urma unor proceduri mai clare de gestionare a dosarelor în care parlamentarii fac obiectul unor hotărâri în materie de integritate sau al unor acuzații de corupție. Prezumția ar trebui să fie aceea că, în cadrul normelor constituționale instituite, organele de urmărire penală să își poată desfășura activitatea în același mod ca în cazul celorlalți cetățeni. Claritatea și caracterul automat al procedurilor sunt cele mai bune modalități de a îndepărta îndoielile anterioare conform cărora a existat un grad de subiectivitate în cadrul procedurilor parlamentare în acest domeniu.”²⁷*
- *„Printre aceste măsuri vor trebui să se numere includerea unui termen pentru fiecare etapă a procedurii în Parlament și furnizarea unei justificări complete atunci când Parlamentul refuză să ridice imunitatea. Este, de asemenea, important să se clarifice faptul că ANI rămâne singura autoritate însărcinată cu verificarea potențialelor incompatibilități ale funcționarilor aleși și numiți.”²⁸*

Ce urmează:

Aspecte care rezultă clar din textul recomandărilor:

1. *Elaborarea unei analize de drept comparat privind imunitatea membrilor Parlamentelor din statele membre UE și extragerea unor concluzii privind aspectele comune care reprezintă cele mai bune practici în materie. Reglementarea unei proceduri clare și precise de ridicare a imunității membrilor Parlamentului, modulată în funcție de aspectele care constituie cele mai bune practici în materie.*

- Amendamentele la Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, aflate în prezent în negociere, trebuie să țină seama de recomandările CE și de acele aspecte comune din legislațiile statelor membre UE care reprezintă cele mai bune practici în materie.

Precizare: Totodată, amendamentele la Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor trebuie să țină seama și de Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 27 februarie 2013 asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, în ansamblul său, precum și, în mod special, a dispozițiilor art. I pct. 3 (referitoare la modificarea art. 7) și ale art. I pct. 14 (referitoare la introducerea art. 191) din lege, publicată în Monitorul Oficial nr.136/14.03.2013

2. *Reglementarea unei proceduri clare și precise privind demisia membrilor Parlamentului în următoarele două ipoteze:*

- Membrii Parlamentului împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri definitive privind incompatibilitatea sau conflictul de interese;
- Membrii Parlamentului care au fost condamnați definitiv într-un caz de corupție la nivel înalt.

²⁷ Raportul CE din ianuarie 2013, pag. 6.

²⁸ Ibidem.

3.2. Eficacitatea acțiunii judiciare în domeniul combaterii corupției la nivel înalt:

3.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.	„să promoveze decizii disuasive în cazurile de corupție la nivel înalt. Trebuie întreprinse măsuri disuasive mai severe, precum înăsprirea condițiilor legale de aplicare a suspendării condiționate a executării pedepsei, și trebuie organizate măsuri de formare judiciară corespunzătoare”	Combaterea corupției trebuie depolitizată.	„să monitorizeze eficiența sistemului judiciar în ceea ce privește judecarea cazurilor de corupție la nivel înalt”	„monitorizare a cazurilor de corupție la nivelul instanțelor”	„accelerarea procedurilor în cazurile importante de corupție la nivel înalt, pentru a se evita împlinirea termenului de prescripție în toate cazurile”	„introducerea unor reforme pentru publicarea motivărilor instanțelor la cât mai scurt timp după pronunțarea hotărârilor”	2007, 2009 Istoric de cauze și sancțiuni disuasive NB: Condiționalitatea inițială făcea referire expresă doar la „cercetări” / „anchete” (deci doar la activitatea parchetelor), nu și la hotărâri judecătorești definitive și irevocabile (deci nu și la activitatea instanțelor).
Stadiu: realizată	Stadiu: realizată „Numărul condamnărilor definitive pronunțate pe baza dosarelor instrumentate de DNA s-a dublat în 2012, în comparație cu anul precedent.” (Extras raport MCV ianuarie 2013)	Stadiu: realizată Istoric de cauze convingător, condamnările vizând politicieni la putere și în opoziție	Stadiu: realizată „Numărul condamnărilor definitive pronunțate pe baza dosarelor instrumentate de DNA s-a dublat în 2012, în comparație cu anul precedent.” (Extras raport MCV ianuarie 2013)	Stadiu: măsură continuă DNA și ÎCCJ urmăresc toate cauzele de corupție la nivel înalt	Stadiu: realizată „Nota Secției penale a ICCJ referitoare la calculul termenului prescripției” din 4 iulie 2012 Calcularea termenului de prescripție în fiecare cauză	Stadiu: măsură continuă	Stadiu: realizată Track record-ul DNA a primit aprecieri favorabile în mai multe rapoarte ale COM (în mod constant în ultimele 5 rapoarte anuale: 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)
		„România trebuie să își afirme angajament	„să adopte o lege care să prevadă eliminarea suspendării	„eliminarea suspendării judecării cauzelor	„continuarea reformei Înaltei Curți de Casație	„introducerea unor reforme pentru (...) suspendarea	2008 Depolitizarea

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
		ul neechivoc de a combate corupția la nivel înalt.”	<i>judecării cauzelor atunci când se invocă excepții de neconstituționalitate</i>	atunci când se invocă <i>excepții de neconstituționalitate</i>	și Justiție (...) pentru a dezvolta capacitatea acesteia de a soluționa cazurile de corupție la nivel înalt”	<i>termenelor de prescripție din momentul începerii unei cercetări judiciare</i>	luptei împotriva corupției Angajamentul clasei politice de combatere a corupției
		Stadiu: realizată SNA a fost adoptată de Guvern și însușită de Parlament	Stadiu: realizată Modificarea Legii 47/1992	Stadiu: realizată Modificarea Legii 47/1992	Stadiu: în curs de realizare (Legea 2/2013)	Stadiu: realizată S-a mărit termenul prescripției speciale (dublul termenului de prescripție generală)	
		„Trebuie permisă continuarea anchetelor independente ale foștilor miniștri și membri ai Parlamentului de către autoritățile judiciare, pentru a se recâștiga încrederea opiniei publice în combaterea corupției și în respectarea statului de drept.”		„continuarea monitorizării caracterului consecvent și disuasiv al sancțiunilor aplicate de instanțe în cazurile de corupție la nivel înalt și promovarea în mai mare măsură a constatărilor studiului privind individualizarea pedepselor pentru infracțiunile de corupție în cadrul reuniunilor de la nivelul curților de apel”	„consolidarea în continuare a caracterului consecvent și disuasiv al sancțiunilor aplicate de instanțe în cazurile de corupție la nivel înalt”	„introducerea unor reforme pentru (...) îmbunătățirea calității și a disponibilității expertizei judiciare”	
		Stadiu: măsură continuă		Stadiu: realizată studiu privind individualizarea	Stadiu: realizată „Numărul condamnărilor definitive	Stadiu: nerealizată	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
				pedepselor în cauzele de corupție (2009)	pronunțate pe baza dosarelor instrumentate de DNA s-a dublat în 2012, în comparație cu anul precedent.” (Extras raport MCV ianuarie 2013)		
				„identificarea și punerea în aplicare a măsurilor destinate îmbunătățirii celerității proceselor în cazurile de corupție la nivel înalt”		„continuarea măsurilor adoptate de Înalta Curte pentru accelerarea proceselor având ca obiect cazuri de corupție la nivel înalt, întreprindere a măsurilor necesare pentru evitarea împlinirii termenelor de prescripție și introducerea unor măsuri similare la alte instanțe”	
				Stadiu: realizată „administrare proactivă a cauzelor” de către ICCJ (extras din Raportul MCV din ianuarie 2013)		Stadiu: realizată	
						„continuarea măsurilor de îmbunătățire a consecvenței și a caracterului disuasiv al pedepselor aplicate în	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugirile la condiționalitate prin recomandări
						<i>cazurile de corupție la nivel înalt în instanțele de pe teritoriul României</i>	
						Stadiu: realizată „Numărul condamnărilor definitive pronunțate pe baza dosarelor instrumentate de DNA s-a dublat în 2012, în comparație cu anul precedent.” (Extras raport MCV ianuarie 2013)	

3.2.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la eficacitatea acțiunii judiciare în domeniul combaterii corupției la nivel înalt:

Ce s-a realizat:

1. *Activitatea Direcției Naționale Anticorupție (DNA) a fost apreciată pozitiv în Rapoartele CE privind MCV*²⁹:

- *Numărul de persoane condamnate definitiv în cauze ale DNA în perioada 2007-2011*³⁰ arată o tendință pozitivă accentuată, cu o creștere remarcabilă în 2011: de la 109 în 2007 la 298 în 2011.
- În 2011 au fost pronunțate 158 de hotărâri definitive de condamnare față de 81 de astfel de hotărâri în 2009.
- *Caracterul disuasiv al sancțiunilor aplicate a fost consolidat* – ponderea pedepselor cu închisoarea mai mari de 5 ani a crescut de la 1% în 2008 la 7,3% în 2011;
- *Ponderea pedepselor cu suspendarea executării a scăzut* de la 74,3% la 60,8%.

Potrivit raportului de activitate al DNA pe anul 2012³¹:

- *Numărul de persoane condamnate definitiv în cauze ale DNA în anul 2012 respectă tendința pozitivă accentuată din anii trecuți.* Astfel numărul acestora a crescut de la 298 în anul 2011 la 743 în anul 2012.
- Se remarcă o creștere fără precedent a numărului persoanelor condamnate definitiv cu 150% față de anul 2011, menținerea unei rate înalte a condamnărilor, de 90%.

2. *Finalizarea în instanță a dosarelor de mare corupție investigate de DNA:*

2.1. *La nivel național*³²:

- Numărul hotărârilor pronunțate în 2010
 - În anul 2010, s-a înregistrat o creștere cu 17,56% a numărului hotărârilor definitive de condamnare și cu 80,56% a numărului inculpaților care vor executa pedepsele în regim de detenție. De

²⁹ Datele statistice sunt preluate din informațiile comunicate de autoritățile române Comisiei Europene pentru evaluarea de cinci ani.

³⁰ Ultimul set de date

³¹ Disponibil pe pagina de internet a DNA <http://www.pna.ro/faces/obiect2.jsp?id=208>.

³² Datele statistice sunt preluate din informațiile comunicate de autoritățile române Comisiei Europene pentru evaluarea de cinci ani.

asemenea, în concret, comparativ cu anul 2009, a crescut procentual ponderea pedepselor privative de libertate la 42,21% (de la 27,4%);

- În anul 2011, instanțele au pronunțat:
 - 158 de hotărâri definitive de condamnare cu 298 inculpați condamnați definitiv (față de 85 de hotărâri cu 154 inculpați condamnați definitiv în 2010);
 - 181 de hotărâri nedefinitive de condamnare (cu 880 inculpați condamnați nedefinitiv) în comparație cu 127 de hotărâri nedefinitive în 2010 (cu 786 inculpați condamnați nedefinitiv în 2010).

2.2. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție (ÎCCJ):

- 2011 → Secția penală a soluționat în primă instanță 15 cauze de mare corupție;
- 1 ianuarie 2012 – 16 ianuarie 2013 → Secția penală a soluționat în primă instanță 20 cauze de corupție la nivel înalt (în perioada 23 octombrie 2012 – 16 ianuarie 2013 au fost pronunțate 2 sentințe penale: nr. 1568 din 27 noiembrie 2012 și nr. 1604 din 5 decembrie 2012);
- 2011 → Completul de 9 judecători a soluționat definitiv 4 cauze de mare corupție, iar completul de 5 judecători a soluționat definitiv 5 cauze de mare corupție;
- 1 ianuarie 2012 – 16 ianuarie 2013 → Completul de 5 judecători a soluționat definitiv 12 cauze de corupție la nivel înalt (în perioada 23 octombrie 2012 – 16 ianuarie 2013 au fost pronunțate 2 decizii penale: nr. 220 din 31 octombrie 2012 și nr. 221 din 5 noiembrie 2012).

3. Măsurile adoptate de ÎCCJ pentru o gestionare mai eficientă și mai riguroasă a cauzelor de mare corupție

Măsurile adoptate de ÎCCJ pentru o gestionare mai eficientă și mai riguroasă a cauzelor de mare corupție au fost apreciate pozitiv în cele mai recente Rapoarte MCV (din iulie 2012, respectiv ianuarie 2013):

- *„Aceste măsuri au permis pronunțarea mai multor hotărâri în primă instanță în cazuri importante de la sfârșitul anului 2011, precum și a primelor condamnări definitive la pedeapsa închisorii în cazuri de corupție împotriva unui fost prim-ministru, a unui fost ministru și a unui actual parlamentar.”³³*
- *„Abordarea Înaltei Curți în ceea ce privește dosarele de corupție la nivel înalt a continuat să se caracterizeze printr-un grad binevenit de administrare proactivă a cauzelor. ÎCCJ a raportat progrese semnificative în gestionarea dosarelor de corupție la nivel înalt, înregistrându-se o scădere de la 28 la 10 cauze pendinte, precum și o creștere a numărului de cauze soluționate în primă instanță. În dosarele în care inculpații au fost condamnați, s-a adoptat, de asemenea, în continuare, o abordare mai proporțională și consecventă a pedepselor.*

³³ Raportul CE din iulie 2012, pag. 14.

Rezultatul este acela că justiția este percepută ca îndeplinindu-și mai eficient rolul disuasiv”³⁴

3.1. Măsuri organizatorice și logistice³⁵:

- ÎCCJ a primit un sediu suplimentar (HG 1107/2011);
- Au fost încheiate protocoale de colaborare cu alte instanțe din București pentru utilizarea sălilor de judecată ale acestora;
- Organizarea unor întâlniri cu conducerea PÎCCJ și DNA, în scopul întăririi cooperării dintre instanța supremă și parchetele de pe lângă instanțele judecătorești;
- Organizarea unor întâlniri cu conducerea UNBR referitoare la asistența juridică din oficiu, la pregătirea apărării la un standard ridicat.

3.2. Măsuri judiciare și administrative de management al cauzelor:

- Au fost organizate ședințe interne, la nivelul fiecărei secții (inclusiv Secția Penală), pentru îmbunătățirea managementului dosarelor;
- Elaborarea de către președintele ÎCCJ a planificării la nivelul completelor de 5 judecători pentru 6 luni, în scopul asigurării elaborării cu eficiență a planificărilor la nivelul secțiilor, în special la nivelul Secției penale pentru judecarea cauzelor de corupție la nivel înalt;
- Termenul de prescripție a fost calculat în fiecare cauză de corupție la nivel înalt aflată pe rolul Secției penale a ÎCCJ, în scopul de a se evita expirarea termenului de prescripție. S-a acordat prioritate cauzelor care se apropiau de expirarea termenului;
- Decizie interpretativă a ÎCCJ (nr. 3473/2010) - perioada în care o cauză a fost suspendată pe durata soluționării excepțiilor de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională nu va fi luată în considerare pentru calculul termenelor de prescripție specială;
- Acordarea unor termene „în continuare” în cazul dosarelor mai vechi de 1 an, ceea ce permite reducerea termenelor de judecată, în condițiile în care nu se mai impune citarea părților.

4. Îmbunătățirea consecvenței și a caracterului disuasiv al pedepselor aplicate în cauzele de corupție:

- La nivelul ÎCCJ funcționează un grup de lucru care elaborează studii semestriale privind individualizarea pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție, în urma analizei hotărârilor definitive de condamnare primite de la curțile de apel pentru respectiva perioadă de referință.

³⁴ Raportul CE din ianuarie 2013, pag. 10.

³⁵ Informațiile au fost preluate din răspunsurile comunicate de autoritățile române Comisiei Europene pentru evaluarea de cinci ani.

- ÎCCJ a elaborat Ghidul cuprinzând circumstanțe generale agravante și atenuante – este aplicabil unei game largi de fapte penale și a fost publicat pe pagina web a ÎCCJ.
- Un grup de judecători de la Curtea de Apel București a elaborat, în 2010, un ghid de stabilire a pedepselor, menit să sporească consecvența sentințelor pronunțate în cazurile de corupție.

Ce urmează:

I. Aspecte care rezultă din textul recomandărilor:

1. Adoptarea unei *strategii comune CSM – ÎCCJ – curți de apel* (eventual inserată într-un document de management judiciar etc.) pentru a permite extinderea concertată și uniformă a măsurilor adoptate de ÎCCJ pentru accelerarea cauzelor de corupție la nivelul tuturor instanțelor din țară.

2. *Reformarea instituției prescripției speciale în materie penală* astfel încât aceasta să conducă, *în toate cazurile, la suspendarea termenului de prescripție din momentul începerii unei cercetări judiciare.*

- CE a menționat expres în Raportul MCV din iulie 2012³⁶ că „*În România, curgerea termenului de prescripție nu încetează în momentul începerii urmăririi penale sau a procesului penal, astfel cum este cazul în multe alte sisteme juridice*”.
- În documentul tehnic atașat Raportului din iulie 2012, CE preia o parte dintre concluziile unui studiu Transparency International referitor la felul în care funcționează instituția prescripției penale în statele membre UE. În privința României, sunt reținute următoarele aspecte:
 - Extinderea motivelor de întrerupere sau suspendare a termenelor de prescripție și o mai bună definiție a acestora;
 - Neincluderea duratei căilor de atac în calculul termenului de prescripție;
 - Termenele de prescripție specială să fie foarte lungi sau complet eliminate;
 - Aplicarea suspendării sau întreruperii termenului de prescripție când inculpatul respectiv săvârșește o altă infracțiune;
 - Prioritizarea cauzelor în care termenul de prescripție este aproape de expirare;
 - Să fie disponibile date și statistici în materie.

Precizare: Prin Legea 63/2012 de modificare a Codului Penal s-a majorat termenul prescripției speciale (dublul termenului de prescripție generală).

³⁶ Pag. 13, nota de subsol 38.

3. *Clarificarea modalității de aplicare a legii penale mai favorabile* (a. în două etape: determinarea pedepsei, respectiv a termenului de prescripție sau b. într-o singură etapă – prin aplicarea unui singur cod pentru ambele componente, în funcție de care este mai favorabil cumulativ) *în cazurile în care termenul de prescripție calculat în baza dispozițiilor noului Cod Penal este mai redus decât termenul de prescripție calculat în baza dispozițiilor actualului Cod Penal*, pentru evitarea riscului de împlinire a termenului de prescripție în dosarele de mare corupție aflate pe rol.

Precizare: În anul 2012, Ministerul Justiției a întocmit o Documentare privind aplicarea în timp a legii penale în condițiile intrării în vigoare a noului cod penal, afișată pe site-ul Ministerului Justiției, documentare ce se referă la modificările dispozițiilor legale privind aplicarea în timp a legii penale, la ipotezele speciale de aplicare a legii penale mai favorabile în cursul procesului și la ipotezele speciale de aplicare a legii penale mai favorabile după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

4. *Îmbunătățirea calității expertizei judiciare* prin remedierea problemelor identificate de CE în Raportul din iulie 2012:

- În documentul tehnic atașat Raportului din iulie 2012, CE a identificat o serie de probleme în funcționarea instituției expertizei judiciare, probleme discutate și în cadrul evaluării de cinci ani (chestionarele și misiunile de evaluare din primăvara lui 2012):
- Lipsa/insuficiența alocărilor bugetare pentru finanțarea expertizelor, astfel încât uneori se ajunge ca acestea să fie plătite de inculpat – această situație ridică semne de întrebare privind obiectivitatea respectivei expertize și creează probleme majore în cazul infracțiunilor de prejudiciu unde expertiza este necesară pentru a dovedi existența infracțiunii;
- Evitarea folosirii expertizelor de către inculpați pentru a tergiversa soluționarea cauzelor.
- Cu privire la cele două ipoteze, CE oferă, tot în documentul tehnic, exemplul pozitiv al ÎCCJ, care a reușit să contracareze cele două situații:
- ÎCCJ a solicitat alocarea de fonduri suplimentare pentru a asigura plata expertizelor din bugetul instanțelor (printr-o hotărâre de guvern din aprilie 2012 bugetul ÎCCJ a fost suplimentat cu aproximativ 100 000 – 120 000 de euro);
- aplicarea unor soluții noi pentru a evita riscul ca expertizele să cauzeze întârzieri nejustificate (audierea sub jurământ a experților propuși de parchet sau utilizarea confruntării în instanță pentru a evita dispunerea unor expertize suplimentare care nu erau necesare și care ar fi condus la o prelungire a procedurilor).

Precizare: În cadrul unui Grup de lucru alcătuit din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Institutului Național de Expertize Criminalistice, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Român de Informații și Academiei Române, a fost elaborat *Proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea înființării pe lângă Ministerul*

Justiției a activității finanțate integral din venituri proprii privind activitatea Comisiei pentru autorizarea și supravegherea laboratoarelor private de expertize criminalistice, precum și pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a acestei comisii, ce urmează a fi supus dezbaterii publice în perioada imediat următoare. Acesta va asigura premisele legislative necesare aplicării Legii nr. 156/2011, act normativ care a liberalizat activitatea de efectuare a expertizelor criminalistice, acestea urmând a putea fi efectuate și în sistem privat, în cadrul unor laboratoare ce urmează a fi autorizate de către comisia specială înființată.

5. Continuarea reformei Înaltei Curți de Casație și Justiție (...) pentru a *dezvolta capacitatea acesteia de a soluționa cazurile de corupție la nivel înalt*

Precizare: MJ a inclus în proiectul de Lege de punere în aplicare a noului Cod de procedură penală (LPACPP) o serie de prevederi care vizează degrevarea ÎCCJ (prin modificarea competenței personale a acesteia) și menținerea competenței ÎCCJ exclusiv cu privire la acele persoane care sunt susceptibile să facă obiectul cauzelor de corupție la nivel înalt. Prin *Legea nr. 2 din 1 februarie 2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, au fost adoptate și sunt deja în vigoare începând cu luna februarie a anului 2013, o serie de dispoziții procedurale (eliminarea unor cauze de strămutare din competența ÎCCJ, reducerea cazurilor de recurs, introducerea procedurii de filtru la recursuri) care degreveză ÎCCJ și permit concentrarea Secției penale a acestei curți concentrarea asupra cauzelor pe care le soluționează în primă instanță. Aceste dispoziții se vor reflecta și în noul Cod de procedură penală, act normativ care, de altfel, conține și alte norme de natură a degreva instanța supremă – de exemplu eliminarea recursului – drept cale de atac ordinară.

Noul CPP și LPACPP sunt preconizate a intra în vigoare în februarie 2014.

II. Aspecte care comportă dificultăți de implementare:

1. *„Continuarea măsurilor de îmbunătățire a consecvenței și a caracterului disuasiv al pedepselor aplicate în cazurile de corupție la nivel înalt în instanțele de pe teritoriul României”* – problema care se ridică este legată de baremul de evaluare și standardul care trebuie atins (din nou problema repetată a interpretării noțiunii de „track record anticorupție”). Recomandările translează centrul de greutate al evaluării de la anchetele derulate (așa cum rezulta din condiționalitatea inițială) la hotărârile pronunțate de către instanțe (fără să se ofere un etalon sau criterii de evaluare).

3.3. Stabilitatea cadrului legal și instituțional anticorupție

3.3.1 Tabel cuprinzând recomandarea și condiționalitățile

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
	„să asigure stabilitatea juridică și instituțională a cadrului anticorupție, inclusiv a instituțiilor-cheie precum DNA”		„să asigure stabilitatea cadrului legal pentru combaterea corupției la nivel înalt, inclusiv în contextul noilor coduri”	„asigurarea stabilității juridice și instituționale a cadrului anticorupție, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală”			2007, 2009, 2010 Stabilitatea juridică și instituțională, inclusiv la vârful DNA și MP
	Stadiu: realizată Noile coduri și legi nu afectează cadrul anticorupție. Au fost făcute corecții minore, pentru a asigura coerența cadrului legislativ (ex. nivelul pedepselor)		Stadiu: realizată Noile coduri și legi nu afectează cadrul anticorupție. Au fost făcute corecții minore, pentru a asigura coerența cadrului legislativ (ex. nivelul pedepselor)	Stadiu: realizată Noile coduri și legi nu afectează cadrul anticorupție. Au fost făcute corecții minore, pentru a asigura coerența cadrului legislativ (ex. nivelul pedepselor)			Stadiu: realizată Stabilitatea cadrului instituțional anticorupție este asigurată de la data aderării României la UE, fiind menținută competența ratione materiae și ratione personae a DNA. De-a lungul timpului, Ministerul Justiției a susținut în mod constant faptul că noile coduri în materie penală (inclusiv legile de implementare a acestora) asigură stabilitatea cadrului legal

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
							<p>anticorupție.</p> <p>NB: Cele două aspecte sus-menționate au fost menționate expres în răspunsurile autorităților române la chestionarele transmise de CE în cadrul evaluării de cinci ani (primăvara lui 2012).</p>
	<p>„menținerea procedurii actuale de numire și revocare a Procurorului General al României, a Procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție și a titularilor altor posturi de conducere din cadrul Parchetului General.”</p>					<p>„introducerea unui proces transparent de numire a Procurorului și a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție ; un astfel de proces transparent ar trebui să includă depunerea unor candidaturi deschise, fondate pe criterii de experiență profesională, integritate și rezultate pozitive în acțiunea anticorupție ;</p>	
	<p>Stadiu: realizată</p> <p>(în perioada 2007-2013) art. 54 din Legea nr. 303/2004 nu a fost modificat.</p>					<p>Stadiu: în curs de realizare</p>	

3.2.2 Stadiul îndeplinirii condiționalităților referitoare la stabilitatea cadrului legal și instituțional anticorupție

Ce s-a realizat:

1. *Stabilitatea cadrului instituțional anticorupție este asigurată de la data aderării României la UE, fiind menținută competența ratione materiae și ratione personae a DNA.*

2. Procedura de numire și de revocare de la vârful PICCJ și DNA, procedură prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, nu a suferit modificări în perioada 2007-2013: numirea de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul consultativ al Consiliului Superior al Magistraturii.

3. De-a lungul timpului, Ministerul Justiției a susținut în mod constant faptul că *noile coduri în materie penală (inclusiv legile de implementare a acestora) asigură stabilitatea cadrului legal anticorupție.*

4. Finalizarea primei proceduri de selecție a candidaților pentru posturile de Procuror șef al PICCJ și DNA

Prima procedură s-a desfășurat în perioada septembrie – decembrie 2012 și a fost caracterizată, chiar de către Comisie ca fiind legală, corectă și transparentă. Singurul element remarcat ca având o conotație negativă a fost reprezentat de numărul redus de candidați care s-au înscris în competiție.

5. În cursul lunilor ianuarie și februarie 2013, ministrul justiției a avut o serie de întâlniri cu procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, cu procurorii șefi din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și cu procurorii șefi ai structurilor DNA și DIICOT, solicitându-le să formuleze recomandări cu privire la persoanele care, în viziunea lor, ar avea aptitudinile profesionale, morale și de viziune necesare pentru ocuparea celor trei înalte funcții.

În urma recomandărilor primite de la aceștia, au avut loc discuții individuale cu toate persoanele recomandate, pentru a le determina să se înscrie în procedură.

Referitor la noua procedură, este în curs de negociere acordul dintre MJ și CSM cu privire la aprecierea standardului ce trebuie îndeplinit de candidați, pentru a accede în cele trei funcții de conducere (procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Direcția pentru Investigarea Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), având în vedere că standardul propus de MJ este mai înalt decât cel prevăzut în *Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr.193/2006 a CSM.*

Ce urmează:

Asigurarea, în continuare, a stabilității legislative și instituționale a cadrului anticorupție.

Aspectele care lasă loc la interpretări:

1. „(...) menținerea procedurii actuale de numire și revocare a Procurorului General al României, a Procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție și a titularilor altor posturi de conducere din cadrul Parchetului General”, dar efectuată în mod deschis și transparent.

Noua condiție a unui „un proces deschis și transparent” a fost prevăzută în rapoartele MCV din iulie 2012 și ianuarie 2013 și a adăugat la recomandările incluse în rapoartele MCV anterioare (2007-2012).

Legislația în vigoare nu reglementează procedura propriu-zisă de numire și revocare, cu toate etapele sale, ci doar entitățile responsabile.

2. Se pot ridica probleme de interpretare a sensului recomandărilor inițiale (din anii 2007 și 2008), care priveau „menținerea procedurii actuale”, în sensul aplicării stricte a art. 54 din Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a recomandării cuprinse în Raportul CE din iulie 2012 și reluată în Raportul din ianuarie 2013, care impune un „proces transparent și deschis de numire”; cu alte cuvinte, recomandările prezente le contrazic pe cele inițiale.

3.4. Menținerea, sub noile conduceri, a rezultatelor obținute de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv de Direcția Națională Anticorupție

3.4.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE în iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
						asigurarea continuității, și sub noua conducere, a rezultatelor obținute de Ministerul Public”	2012 Continuitate în ce privește rezultatele PICCJ și DNA și sub noua conducere.
						Stadiu: măsură continuă	
						„asigurarea continuității, și sub noua conducere, a rezultatelor obținute de DNA”	
						Stadiu: măsură continuă	

3.4.2 Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la menținerea, sub noile conduceri, a rezultatelor obținute de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv de Direcția Națională Anticorupție:

Ce s-a realizat:

Noile conduceri nu au fost încă numite.

Ce urmează:

1. Derularea procedurii de selecție a candidaților și formularea, de către Ministrul Justiției, a propunerilor de numire în funcție;

Criteria care trebuie respectate din perspectiva CE:

- Referitor la candidați – principalele criterii de selecție: expertiză, integritate, rezultate pozitive în acțiunea anticorupție;
- Referitor la procedura propriu-zisă:
 - Transparență, obiectivitate, rigurozitate;
 - Să atragă un număr suficient de mare de candidați bine pregătiți;
 - Interviurile să fie organizate de o manieră corectă și echitabilă, ordinea în care se derulează interviurile să nu influențeze rezultatul procedurii;
 - Să existe un acord clar între Ministrul Justiției și CSM cu privire la modalitatea de derulare a procesului de selecție (acest acord să intervină înainte de demararea procesului, pentru a permite ca ulterior dezbaterile să se concentreze asupra calităților candidaților și nu asupra procedurii) – a se vedea precizările de la 3.2.2 punctul 4.

2. Avizarea noilor propuneri de către CSM;

3. Adoptarea deciziei de numire în funcție de către Președintele României

4. Condiționalitatea 4:

Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale³⁷

Condiționalitatea 4 include:

- 4.1. Consolidarea politicii generale anticorupție. Strategii anticorupție;
- 4.2. Recuperarea produselor infracțiunilor;
- 4.3. Spălarea banilor;
- 4.4. Fraude cu fonduri UE;
- 4.5. Achiziții publice.

Recomandări specifice³⁸:

- *Raportarea cu privire la utilizarea măsurilor de reducere a oportunităților de corupție și de sporire a transparenței administrației locale, precum și cu privire la sancțiunile aplicate persoanelor cu funcții publice, în special aceluia din cadrul administrației locale;*
- *Evaluarea rezultatelor campaniilor de sensibilizare recent încheiate și, dacă este necesar, propunerea unor activități suplimentare care să vizeze sectoarele cu risc mare de corupție.*

³⁷ Prevăzută în Anexa la Decizia nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006.

³⁸ Recomandări specifice au fost cuprinse în primul Raport de evaluare din iulie 2007

4.1. Consolidarea politicii generale anticorupție. Strategii anticorupție.

4.1.1. Tabel cuprinzând condiționalitățile și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
„Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.”	„să se stabilească o strategie anticorupție coerentă la nivel național care să vizeze cele mai vulnerabile sectoare și administrația locală și să monitorizeze punerea în aplicare a acesteia”	„România trebuie să instituie un sistem accesibil și amplu, care să permită cetățenilor să notifice cazurile presupuse de corupție. Trebuie dezvoltate norme de protejare a confidențialității persoanelor care fac denunțuri”.	„să urmărească îmbunătățirea coordonării strategiei naționale anticorupție, pentru a permite o mai bună identificare a punctelor vulnerabile și a domeniilor care prezintă riscuri, astfel încât să fie elaborate strategii de atenuare prioritare la toate nivelurile”	„consolidare a politicii generale anticorupție, în special prin coordonarea la nivel înalt și pe baza unei evaluări independente a impactului rezultatelor ultimelor două strategii anticorupție puse în aplicare din 2005”	„îmbunătățirea coordonării politicilor anticorupție la cel mai înalt nivel și elaborarea unei noi strategii multianuale solide pentru a preveni și a pedepsi actele de corupție, ținând seama de recomandările făcute într-un studiu de impact independent”	„punerea în aplicare a noii strategii naționale anticorupție, astfel cum a fost concepută, și introducerea a unui sistem global de monitorizare, care să permită tuturor agențiilor guvernamentale să își stabilească ținte și să prezinte rapoarte anuale, întocmite într-un format comun și comparabil, cu privire la prevenirea și sancționarea corupției, a fraudei și a conflictelor de interese”	„ (...) evaluări independente a impactului rezultatelor ultimelor două strategii anticorupție puse în aplicare din 2005”
Stadiu: măsură continuă	Stadiu: Realizată	Stadiu: Realizată	Stadiu: Recomandarea nu mai este de actualitate – se referă la <i>Strategia națională anticorupție privind</i>	Stadiu: Realizată	Stadiu: Realizată	Stadiu: În curs de realizare	Stadiu: Realizată în 2010

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
			<p><i>sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pe perioada 2008-2010</i></p> <p>La acest moment, îmbunătățirea procesului de coordonare și monitorizare se raportează la noua SNA 2012-2015.</p>				
			„să continue punerea în aplicare a strategiilor locale elaborate de către procuratură, adaptate la necesitățile locale, și să asigure o mai mare eficacitate a acestora”		„crearea unui grup de monitorizare, împreună cu societatea civilă, pentru a supraveghea punerea în aplicare a strategiei”	„stabilirea unui mecanism clar de coordonare și de monitorizare între poliție, parchete și autoritățile de control administrativ, cu responsabilitatea specifică de a asigura o cooperare și o comunicare eficace în domeniul combaterii corupției”	„elaborare a unei noi strategii multianuale solide pentru a preveni și a pedepsi actele de corupție, ținând seama de recomandările făcute într-un studiu de impact independent – 2011 „crearea unui grup de monitorizare, împreună cu societatea civilă, pentru a supraveghea punerea în aplicare a strategiei” - 2011
			Stadiu: Realizată		Stadiu: Realizată		

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
			<p>„să accelereze întreprinderea de măsuri de prevenire a corupției în sectoarele vulnerabile, organismele centrale și cele locale coordonându-se în acest sens”</p> <p>Stadiu: măsură continuă</p>				<p>„punerea în aplicare a noii strategii naționale anticorupție, astfel cum a fost concepută, și introducerea unui sistem global de monitorizare, care să permită tuturor agențiilor guvernamentale să își stabilească ținte și să prezinte rapoarte anuale, întocmite într-un format comun și comparabil, cu privire la prevenirea și sancționarea corupției, a fraudei și a conflictelor de interese” – 2012</p> <p>„stabilirea unui mecanism clar de coordonare și de monitorizare între poliție, parchete și autoritățile de control administrativ, cu responsabilitatea specifică de a asigura o cooperare și o comunicare eficace în domeniul combaterii corupției” - 2012</p>

4.1.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la consolidarea politicii generale anticorupție. Strategii anticorupție.

Ce s-a realizat³⁹:

1. Implementarea noii Strategii Naționale Anticorupție:

Noua SNA a fost elaborată pe baza concluziilor evaluării independente a impactului ultimelor două strategii anticorupție (2005 – 2007, respectiv 2008 – 2010).

SNA a fost aprobată de Guvern în martie 2012. Documentul a fost reasumat de noul Guvern la data de 23 mai 2012 (împreună cu Planul de acțiune aferent).

Parlamentul a adoptat cu unanimitate o declarație politică de susținere a SNA

În perioada iulie 2012 – februarie 2013, MJ a organizat trei runde ale platformelor de cooperare constituite pentru a sprijini monitorizarea implementării Strategiei Naționale Anticorupție (SNA) 2012-2015: platforma autorităților independente și a instituțiilor anticorupție; platforma administrației publice centrale; platforma administrației publice locale; platforma mediului de afaceri; platforma societății civile.

Măsurile întreprinse la nivelul platformelor de cooperare a administrației publice centrale și a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție sunt într-un stadiu avansat.

- *93,75% din membrii Platformei de cooperare a administrației publice centrale au transmis Ministerului Justiției (MJ) declarația de aderare la valorile și principiile strategiei, planul sectorial, inventarul măsurilor preventive anticorupție și al indicatorilor de evaluare pentru anul 2011 și primul semestru al anului 2012.*
- *90% din membrii Platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție au transmis MJ documentele menționate mai sus.*
- La nivelul Platformei de cooperare a mediului de afaceri se află în curs de derulare o serie de proiecte care au ca scop consolidarea integrității în mediul de afaceri.
 - *Centrul de Resurse Juridice cu sprijinul financiar al Ambasadei Marii Britanii în România, a pus bazele unui proiect ambițios de identificare a politicilor de conformitate implementate de companiile rezidente în România. Ghidul „Principiile anticorupție ale AmCham Romania”, lansat în noiembrie 2012 de Camera de Comerț Americană în România, își propune să pună bazele unei*

³⁹ Progresele prezentate acoperă și recomandările incluse în rapoartele CE din perioada 2007 – 2012.

conduite preventive la nivelul companiilor în legătură cu mita și corupția, încurajându-le totodată să își dezvolte propriile politici formale, să le aplice și să le monitorizeze cu regularitate.

- *La 27 februarie 2013, Centrul de Resurse Juridice a lansat proiectul "Etica și conformitatea în mediul de afaceri românesc", implementat în colaborare cu Ambasada Marii Britanii în România și Camera de Comerț și Industrie a României. Proiectul are ca obiectiv consolidarea mediului de afaceri din România, prin promovarea conformității și a eticii în afaceri. Scopul său este de a informa și de a sensibiliza comunitatea de afaceri cu privire la standardele de etică în afaceri și conformitatea legală, în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015.*
- *La nivelul Platformei de cooperare a societății civile, au fost identificate o serie de proiecte care contribuie la implementarea SNA, la nivelul următoarelor organizații: Expert Forum, Centrul de Resurse Juridice, Fundația SynergEtica, Transparency International România, Bani Pierduți, Konrad Adenauer Stiftung, Federația Parteneri pentru Dezvoltare Locală, Societatea Academică din România și SoJust. În prezent, sunt în curs de identificare experții care vor participa la misiunile tematice de evaluare din cadrul instituțiilor publice.*
- *Măsurile întreprinse la nivelul Platformei de cooperare a administrației publice locale sunt într-un stadiu incipient, comparativ cu celelalte patru platforme. Acest aspect se datorează, în mare măsură, alegerilor electorale de anul trecut.*
 - *Pentru a începe procesul de operaționalizare a platformei, în octombrie 2012, MJ împreună cu Ministerul Administrației și Internelor (actualmente Ministerul Afacerilor Interne) au transmis o scrisoare tuturor unităților administrativ teritoriale prin care au solicitat implicarea acestora în implementarea strategiei. Peste 2200 de primării și 20 de consilii județene au răspuns pozitiv cererii de implicare în procesul de implementare a SNA la nivelul administrației publice locale.*
 - *La data de 13 februarie 2013 a avut loc prima reuniune a Platformei de cooperare a administrației publice locale, condusă de viceprim-ministru, ministru al Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și ministrul justiției. La reuniune au participat membrii asociațiilor reprezentative ale comunelor, municipiilor și orașelor, ai primăriilor din Săveni, Amara, Rovinari, Azuga, Băile Govora, Băile Herculane, Moldova Nouă, Vlăhița, Ștefan cel Mare, Niculești, Călărași, Pitești, ai Consiliului Județean Ialomița. Discuțiile au vizat operaționalizarea mecanismului de monitorizare și coordonare a SNA 2012-2015 la nivelul autorităților locale.*

Pentru a veni în sprijinul instituțiilor, în procesul de implementare a strategiei, Secretariatul tehnic al SNA, creat la nivelul MJ, *a dezvoltat PORTAL-ul SNA ce înglobează informații relevante și bune practici identificate. Acest portal va putea fi accesat în scurt timp de orice persoană interesată. Portalul va conține rapoartele semestriale de autoevaluare a măsurilor preventive anticorupție (inclusiv în ceea ce privește accesul la informații de interes public și transparența decizională), precum și raportul anual, în curs de elaborare.*

În cursul lunii noiembrie 2012, *Comisia de Monitorizare a Progreselor Înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare a aprobat metodologia de monitorizare a implementării SNA 2012-2015 și temele de evaluare pentru anul 2013: declararea averilor, accesul la informații de interes public și conflictele de interese.*

Măsurile adoptate pentru implementarea SNA au făcut obiectul a două Memorandumuri, prin care membrii Guvernului au fost informați cu privire la "Stadiul implementării Strategiei Naționale Anticorupție" pentru perioada aprilie – iunie 2012, respectiv iulie – octombrie 2012.

2. Strategiile locale de la nivelul parchetelor vizând combaterea fenomenului infracțional:

- *Strategii de combatere a fenomenului infracțional, adaptate la specificul regional, au fost adoptate și implementate de către parchetele locale în următoarele domenii: infracțiuni de corupție, infracțiuni financiare.*
- *Toate parchetele de pe lângă tribunale au adoptat strategii locale de combatere a infracțiunilor de corupție. Procesul de implementare a acestora este evaluat semestrial.*
- *Au fost create rețele de procurori special desemnați să lucreze numai pe anumite categorii de infracțiuni (e.g. corupție, investigații financiare);*
- *Metodele de investigații au fost standardizate prin publicarea unor ghiduri de bune practici în domenii precum: corupție, investigații financiare, utilizarea investigatorilor sub acoperire, activități de expertiză;*
- *Deciziile luate de procurorii din țară cu privire la domeniile prioritare au fost monitorizate pentru a identifica problemele care au generat soluții conflictuale și a unifica practica parchetelor;*
- *A fost implementat un ordin comun al MAI și PÎCCJ care prevede o procedură obligatorie standardizată (atât pentru procurori, cât și pentru ofițerii de poliție) în vederea identificării bunurilor care pot fi indisponibilizate;*
- *A fost finalizată dotarea cu echipamente IT și software a MP;*
- *Au fost încheiate protocoale de colaborare cu principalii parteneri instituționali – e.g. IGPR, DGA, ANI, Curtea de Conturi, DLAF, SRI.*

3. Accesul la legislația privind incompatibilități, interdicții și conflicte de interese

Ministerul Justiției a postat pe website toată legislația României privind incompatibilități, interdicții și conflicte de interese, însumând aproximativ 400 de acte normative.

Ce urmează:

1. Implementarea noii Strategii Naționale Anticorupție:

- *Implementarea metodologiei de monitorizare a SNA*, prioritatea constituind-o evaluările la nivelul instituțiilor publice pe cele trei teme aprobate pentru anul 2013: declararea averilor, accesul la informații de interes public și conflictele de interese.
- *Pe parcursul anului 2013, vor fi evaluate 25% din instituțiile publice care au aderat la SNA* (5 instituții independente sau agenții anticorupție, 5 ministere, 850 primării și 5 consilii județene). Cele 10 instituții care vor fi evaluate în cursul anului 2013 sunt: Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor, Departamentul pentru Lupta Antifraudă, Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.
- *Operaționalizarea portalului SNA*. Portalul va conține rapoartele semestriale de autoevaluare a măsurilor preventive anticorupție, precum și raportul anual, în curs de elaborare.
- *Anual, se va publica un raport de monitorizare a implementării SNA ce va include evaluări privind stadiul implementării strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere*. În prezent, MJ este în curs de elaborare a primului raport anual, aferent perioadei aprilie – decembrie 2012.
- *Raportul anual de monitorizare a implementării SNA va fi prezentat în cadrul Conferinței Anuale Anticorupție*, organizată de MJ în perioada 28-29 martie 2013.

2. Aspecte care lasă loc la interpretări

Referitor la recomandarea: „*stabilirea unui mecanism clar de coordonare și de monitorizare între poliție, parchete și autoritățile de control administrativ, cu responsabilitatea specifică de a asigura o cooperare și o comunicare eficace în domeniul combaterii corupției*” - Este vorba despre un alt mecanism decât cel existent?

4.2. Recuperarea produselor infracțiunilor:

4.2.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
					<p>„dovedirea de rezultate convingătoare în recuperarea produselor infracțiunii, urmând cele mai bune practici din alte state membre ale UE și adoptând o nouă lege privind confiscarea extinsă și consolidarea practicii judiciare”</p>	<p>„prezentarea unor rezultate convingătoare în ceea ce privește recuperarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni, prin consolidarea practicilor judiciare și prin aplicarea noii legi privind confiscarea extinsă”</p>	<p><i>Domeniu complet nou față de condiționalitatea inițială.</i></p>
					<p>Stadiu: În curs de realizare</p>	<p>Stadiu: În curs de realizare</p>	

4.2.2. Stadiul recomandărilor privind recuperarea produselor infracțiunilor

Ce s-a realizat:

Activitatea de recuperare a creanțelor:

Soluționarea unui număr ridicat de cereri de date și informații formulate de autoritățile române reflectă încrederea câștigată de Oficiul de recuperare a creanțelor în rândul autorităților judiciare naționale, în special DNA, DIICOT și inspectoratele teritoriale ale Poliției Române, cu privire la capacitatea structurii recent înființate de a coopera în plan internațional cu instituțiile similare și de a respecta termenele scurte impuse de Decizia Consiliului 485/2007.

- În acest sens, *activitatea desfășurată în anul 2012 confirmă îmbunătățirea calitativă a activității privind schimbul de date și informații pentru recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni.*
- Au fost soluționate cu 60% mai multe lucrări, respectiv 136 lucrări, față de 84 în anul 2011.
- Din acestea, 56 de cereri au fost primite de la oficiile de recuperare a creanțelor/instituțiile cu atribuții similare din Statele UE și non-UE (față de 57 în anul 2011) și 80 de lucrări primite de la agențiile naționale (față de 27 în anul 2011).

A fost încheiat primul acord de partajare a bunurilor confiscate.

- Astfel, în baza Tratatului bilateral de asistență juridică reciprocă încheiat între România și Statele Unite ale Americii partea americană a notificat Oficiul din cadrul MJ cu privire la intenția de a transfera autorităților române competente suma de 400.000 USD, confiscată de o instanță americană într-un caz de criminalitate organizată investigat cu ajutorul autorităților române.
- Suma a fost partajată între Ministerul Justiției (100 000 USD) și Structura Antidrog a Poliției Române (300 000 USD).
- Acest acord constituie un exemplu concret de implementare a parteneriatului strategic România - SUA și totodată un semn de recunoaștere a contribuției autorităților române la activitatea de confiscare a bunurilor rezultate din infracțiuni.

Cele mai dese schimburi de date și informații se derulează în continuare cu Franța, Ungaria, Polonia, Marea Britanie și Olanda.

- Aceste schimburi sunt dublate de o bună comunicare la nivel de conducere și experți. Cauzele în care aceste cereri au fost transmise sunt în general

cele privind fapte săvârșite de cetățeni români – de cele mai multe ori în asociere cu cetățeni străini.

- Cele mai frecvente infracțiuni: skimming, participare la un grup criminal organizat, furt, trafic de ființe, spălarea banilor, falsificarea de mijloace de plată.

Plecând de la necesitatea îmbunătățirii activității de management și valorificare a bunurilor sechestrate sau confiscate, *la sfârșitul anului trecut MJ a avut inițiativa constituirii unui Grup de lucru inter-instituțional pentru eficientizarea procesului de identificare, indisponibilizare și valorificare a produsului infracțiunii.*

- Acest grup este alcătuit din reprezentanți ai MJ, MFP, PÎCCJ, DNA, CSM, ANI și ANAF.
- Printre obiectivele grupului de lucru se numără inclusiv identificarea soluțiilor de reflectare corectă și completă în date statistice a activităților legate de recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni, precum și elaborarea unor ghiduri procedurale pentru practicieni (judecători, procurori, polițiști, experți ANAF etc.).

Ce urmează:

Activitatea de recuperare a creanțelor:

- Este necesară conturarea unei practici judiciare clare și unitare în aplicarea Legii nr. 63/2012.
- Îmbunătățirea rezultatelor obținute în ceea ce privește recuperarea produselor infracțiunilor.

4.3. Spălarea banilor:

4.3.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
					„România ar trebui să dovedească, de asemenea, că înregistrează rezultate în ceea ce privește urmărirea în justiție a cazurilor de spălare de bani ca infracțiune de sine stătătoare”	„demonstrarea unui bilanț pozitiv în domeniul instrumentării cazurilor de spălare de bani ca o infracțiune de sine stătătoare”	<i>Domeniu complet nou față de condiționalitatea inițială.</i>
					Stadiu: În curs de realizare	Stadiu: În curs de realizare	

4.3.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la spălarea banilor

Ce s-a realizat:

- Urmărirea în justiție a cazurilor de spălare de bani ca infracțiuni de sine stătătoare:
- *Activitatea de combatere a infracțiunilor de spălare a banilor a crescut;* mai mult, lupta împotriva spălării banilor reprezintă una dintre prioritățile Ministerului Public.
- Atât teoretic cât și practic, constatarea infracțiunii de spălare a banilor de sine stătătoare este posibilă în România, experții Moneyval apreciind în acest sens drept pozitiv cadrul legislativ care reglementează infracțiunea de spălare a banilor.
- Competența privind cercetarea infracțiunii de spălare a banilor revine ofițerilor de poliție judiciară atât din cadrul Direcției de Investigare a Fraudelor, dar și din cadrul celorlalte direcții operative, sub supravegherea procurorului. În cazul infracțiunilor de spălare a banilor săvârșite de grupuri infracționale organizate, cercetarea este efectuată de către ofițerii de crimă organizată, în baza unor delegări de competență emise de procurorii D.I.I.C.O.T., având în vedere că în cazul grupurilor infracționale organizate, procurorul D.I.I.C.O.T. este competent în efectuarea anchetei.
- *Conform datelor statistice din evidențele Poliției Române, în primele 9 luni ale anului 2012 au fost constatate la nivel național un număr de 509 infracțiuni de spălare a banilor, cu 162,37% mai multe față de 9 luni 2011 (când au fost înregistrate 194 de infracțiuni), comise de 202 de persoane (cu 69,75% mai multe față de 119 în 9 luni 2011).*
- *O nouă decizie definitivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 3711/21 octombrie 2011) a confirmat faptul că legislația română permite condamnarea infracțiunii de spălare a banilor ca o infracțiune autonomă, fără a fi condiționată de o condamnare anterioară sau simultană pentru infracțiunea predicat.*
- *În intervalul iulie-august 2012, numărul de inculpați puși sub acuzare de către parchete (inclusiv DNA și DIICOT) pentru infracțiuni de spălare de bani a fost de 48, dintre care 3 erau persoane juridice. Valoarea activelor înghețate în aceste anchete a fost de cca. 191 milioane lei, 83 milioane de euro și 7 milioane USD⁴⁰.*

⁴⁰ Date furnizate de către PÎCCJ

4.4.Fraude cu fonduri UE:

4.4.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
					„dovedirea îmbunătățirii rezultatelor în ceea ce privește investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de fraudă cu fonduri UE”		<i>Domeniu complet nou față de condiționalitatea inițială.</i>
					Stadiu: Măsură continuă		

4.4.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la fraude cu fonduri UE

Ce s-a realizat:

Îmbunătățirea rezultatelor în ceea ce privește investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de fraudă cu fonduri UE:

Noi prevederi privind conflictele de interese și prevenirea neregulilor apărute în managementul fondurilor UE și a celor naționale au fost prevăzute în:

- *Art. 3 – art. 16 din Cap II a OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;*
- *HG nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.*

4.5. Achiziții publice:

4.5.1. Tabel cuprinzând condiționalitatea și recomandările

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
		„În vederea reglementărilor de achiziții publice, procesul de reformă inițiat în 2005 a continuat, fiind promovate <i>măsuri pentru creșterea transparenței și eticii în sistemul de achiziții publice.</i> ”		„evaluarea <i>eficacității cadrului legislativ</i> și a atribuirii responsabilităților în rândul autorităților competente în ceea ce privește protejarea împotriva conflictelor de interese, precum și efectuarea eventualelor modificări, acolo unde este necesar”	„elaborarea și punerea în aplicare în cadrul instanțelor a unor <i>ghiduri clare de bune practici în ceea ce privește aplicarea pedepselor, gestionarea cazurilor și analizarea probelor în procesele penale</i> , cu un accent deosebit pe domeniile în care au fost deja identificate lacune, cum ar fi procesele complexe având ca obiect cazuri de criminalitate economică și achiziții publice”	„îmbunătățirea <i>rezultatelor</i> în ceea ce privește prevenirea și sancționarea corupției, a <i>fraudei și a conflictelor de interese</i> în domeniul achizițiilor publice în toate sectoarele de activitate ale Guvernului”	<i>Domeniu complet nou față de condiționalitatea inițială.</i>
				Stadiu: În curs de realizare	Stadiu: Măsură continuă	Stadiu: Măsură continuă	
				„luarea în considerare a <i>interzicerii ca funcționarii publici cu grad înalt și reprezentanții aleși să poată beneficia în mod direct sau indirect de contractele comerciale încheiate în</i>	„dovedirea îmbunătățirii <i>rezultatelor</i> în ceea ce privește <i>investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor (...)</i> privind achizițiile publice”	„asigurarea, de către România, a <i>respectării corespunzătoare a recomandărilor cuprinse în evaluarea externă</i> a sistemului de achiziții publice, realizată la inițiativa Comisiei”	

Condiționalitate	Raportul CE din iunie 2007	Raportul CE din iulie 2008	Raportul CE din iulie 2009	Raportul CE din iulie 2010	Raportul CE din iulie 2011	Raportul CE din iulie 2012	Adăugiri la condiționalitate prin recomandări
				numele instituțiilor și instaurarea transparenței depline în acest domeniu”			
				Stadiu: În curs de realizare	Stadiu: Măsură continuă	Stadiu: Raportul va fi publicat la jumătatea anului 2013	
					„elaborarea de norme pentru prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor publice și în cadrul autorităților care reglementează, verifică și adoptă decizii privind plângerile în domeniul achizițiilor publice”		
					Stadiu: În curs de realizare		
					„consolidarea procedurilor și a capacității autorităților competente, inclusiv printr-o continuare a procesului de revizuire a modului de funcționare, aflat în desfășurare în acest domeniu”		
					Stadiu: Măsură continuă		

4.5.2. Stadiul îndeplinirii recomandărilor referitoare la achizițiile publice

Ce s-a realizat:

- Din totalul de 38 de cazuri, în 5 cazuri privind 20 de inculpați s-a efectuat urmărirea penală pentru infracțiuni la achiziții publice⁴¹.
- În cazurile privind achizițiile publice, a existat doar 1 hotărâre definitivă privind 3 inculpați, fiecare fiind condamnat la 3 ani de închisoare cu suspendare sub supraveghere⁴².
- În domeniul achizițiilor publice au fost depistate 36 persoane (16 de către DNA), cercetate într-un număr de 19 dosare penale pentru săvârșirea a 50 infracțiuni⁴³.
- Analiza activităților desfășurate și evoluția fenomenului infracțional specific domeniului atribuirii contractelor de achiziții publice în cursul anului 2011 dar și în perioada precedentă, au relevat faptul că gradul de repetabilitate, modul de comitere, consecințele produse și impactul social al infracțiunilor comise pe această linie constituie un fenomen.
- În consecință, la 27.02.2012 Direcția de Investigare a Fraudelor a elaborat *Planul de măsuri pentru combaterea fraudelor specifice achizițiilor publice și a incompatibilităților în domeniile administrație publică, sănătate și învățământ*.
- Rezultatele obținute s-au materializat până în prezent în cercetarea a 828 persoane într-un număr de 474 dosare penale, dintre care în 78 dosare s-a dispus începerea urmăririi penale (ÎUP).
- Din numărul total al dosarelor înregistrate, au fost soluționate 289 dosare penale după cum urmează: 118 prin declinarea competenței materiale în favoarea parchetelor (53 la Parchete de pe lângă Tribunale, 46 la DNA, 17 la Parchetele Curților de Apel, 2 la PÎCCJ), 5 prin RTUP, 6 prin SUP, 80 prin NUP și 80 cu alte soluții.
- *Au fost constatate un număr total de 1.438 infracțiuni dintre care 222 de corupție, 625 asimilate sau în legătură cu infracțiunile de corupție, 319 infracțiuni în legătură cu serviciul precum și 272 alte infracțiuni.*
- Ilegalitățile comise au condus la crearea unui prejudiciu estimat în valoare de aproximativ 87 milioane lei din care s-a reușit recuperarea sumei de aproximativ 5,9 milioane lei *(cu mențiunea că prejudiciul estimat include și valoarea totală a prejudiciilor din dosarele în care competența de soluționare a fost declinată în favoarea diverselor unități de parchet)*.
- În cursul lunii octombrie 2012 a avut loc la Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP) o întâlnire de lucru între specialiștii acestei instituții cu reprezentanți ai Ministerului Justiției,

⁴¹ Date statistice valabile pentru octombrie 2012

⁴² Idem

⁴³ Idem

Ministerului Public, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, precum și ai Direcției de Investigare a Fraudelor din cadrul I.G.P.R., având ca obiect elaborarea și adoptarea unui act normativ care să conțină o incriminare specifică în domeniul achizițiilor publice. Discuțiile au fost canalizate în sensul adoptării comune a unor propuneri de incriminare a faptelor penale săvârșite în acest domeniu, urmând ca măsurile legislative concrete să fie stabilite ulterior.

- Modificări relative la *legislația primară*, în special referitor la OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii. Astfel, OUG nr. 76/2010 de modificare a OUG nr. 34/2006 are menirea de a ameliora sistemul de achiziții publice, asigurând, totodată, funcționarea în condițiile stabilite de directivele UE aplicabile. Legea nr. 278/2010 de aprobare a OUG nr. 76/2010 cuprinde amendamente suplimentare. Noile prevederi asigură o mai mare transparență și celeritate procedurilor de achiziții publice și sunt rezultatul consultărilor inițiate de ANRMAP cu actorii relevanți din piață și cu reprezentanții CE.
- *Legislația secundară* - modificarea OUG nr. 30/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;
- *Legislația terțiară* - Ordinul nr. 314/2010 privind punerea în aplicare a certificatului de participare la licitații cu ofertă independentă emis de președintele ANRMAP prevede obligația candidatului/ofertantului de a prezenta o declarație pe propria răspundere prin care se certifică faptul că participarea la respectiva procedură este făcută în concordanță cu regulile de concurență.
- *Cauzele privind achizițiile publice reprezintă priorități ale strategiilor locale anticorupție de la nivelul parchetelor.*
- *ANRMAP a semnat protocoale de colaborare pentru identificarea potențialelor cauze de conflicte de interese cu ANI și cu ONRC.*
- Cu privire la *verificările ex ante* efectuate de către ANRMAP, potențialele conflicte de interese pot fi identificate ca urmare a adoptării HG nr. 801/2011 conform căreia ANRMAP verifică conformitatea cu legea privind achizițiile publice aplicabilă a documentației de licitație depusă spre publicare în Sistemul Electronic de Achiziții Publice. În prezent se lucrează la modificarea cadrului legislativ, care să confere ANI competențe în verificarea ax ante a conflictelor de interese în gestionarea fondurilor europene, demers aprobat de către Guvern, prin Memorandum.